LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 21 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Kovo (March) 17, 1970, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 59-ieji

KRISLAI

Baisi beprotybė
Idiotai ar provokatoriai?
Ar mirties bausmė išeitis?
Tam ir "dievas duoda"
Dar dvi jų aukos
Laikas prezidentą sulaikyti
Meilė tautai

— A. Bimba —

Štai žinios antraštė: "Growers Burn Potatoes in Idaho War of Prices." Žinia iš Idaho valstijos, kur auga geriausios ir skaniausios ir, žinoma, brangiausios bulvės. Prie žinios pridėta ir nuotrauka, kurioje parodoma, kaip farmeriai tas bulves naikina. Jų jie turi per daug. Bijo, kad kaina nenupultų. Geriau sunaikina.

Tik per vieną savaitę jie sunaikino penkis milijonus svarų geriausių bulvių!

Tuo tarpu mūsų miestuose milijonai alkanų. Tuo tarpu miestuose tų Idaho bulvių kaina iškilus į padanges!

Ar begalima įsivaizduoti didesnę beprotybę?! Alkanų minios, o maistas naikinamas. Tokia mūsų santvarka...

Tik didžiausi idiotai arba amžinai sunkėsčję provokatoriai gali užsiimdinėti sprogdinimu pastatų. Ne tokiomis priemonėmis susipratęs žmogus siekia savo tikslų. Namas nekaltas, kad jame įkurta firma, kuri gamina karui ginklus arba išnaudoja darbininką.

Dvokia provokacija. Reakcinės jėgos nori susidoroti su žmonėmis, kurie kovoja prieš karą, prieš infliaciją, prieš skurdą, prieš policijos terorą. Tam reikia tinkamos atmosferos. O sprogdinimas namų kaip tik tokią atmosferą ir sukuria.

Narkotikų vartojimo plitimas jaunime ir net vaikuose kai ką išmuša iš lygsvaros. Jau girdisi balsai už baudimą mirtimi tų, kurie mažamečiams pardavinėja narkotikus.

Jie argumentuoja: Kai anais metais buvo pavogtas ir nužudytas Lindbergų vaikas ir buvo įvesta mirties bausmė tokiems vagims, vaikų vogimai Amerikoje beveik išnyko. To paties, girdi, reikia ir narkotikų pardavinėtojams ir platintojams.

Argumentas gana patrauklus, bet jis klaidingas. Jau seniai seniai įrodyta, kad mirties bausmė nesumažina ir nepanaikina kriminalysčių. Mirties bausmė yra barbarizmo laikų liekana. Jai iš viso neturėtų būti vietos civilizuotoje visuomenėje.

Kovo 11 d. Washingtone įvyko Republikonų partijos banketas. Įėjimas kainavo tik $1,000! Dalyvių buvo daugiau kaip 2,000. Partijai liko du milijonai dolerių pelno.

Labai tinka sena patarlė: "Kas turi, tam ir dievas duoda." O čia, matyt, buvo susirinkę net du tūkstančiai "dievų"!

Marylando valstijoje tapo nužudyti du negrai aktyvistai. Policija, aišku, ieško kaltininkų, bet kad jų nesuras, tai beveik tikra.

Kaip į tai pažiūrės juodųjų žmonių masės? Ar galima stebėtis, kad jose auga nepasitikėjimas **visais** baltaisiais?

Reikia karštai pasveikinti senatorių Fulbright. Jis siūlo Senatui nutarti, kad mūsų prezidento vystomas karas Laose laužo šalies konstituciją. Konstitucija sako, kad karus skelbia tiktai Kongresas. O Kongresas karo Laosui nėra paskelbęs.

Sen. Fulbright sumanymą turėtų Senatas užgirti be delsimo. Labai laikas prezidentą suvaldyti.

Per paskutinius 35 metus įžymusis ispanas dailininkas Pablo Picasso gyveno ir darbavosi Paryžiuje. Jis didelis fašistinės diktatūros priešas. Bet štai pranešama, kad jis 800 savo kūrinių paaukoja Barcelonos muziejui. Jų vertė esanti labai didelė.

Kaip tą suderinti su dailininko politiniu nusistatymu? Jo šis poelgis daugeliui pažangių žmonių nepatiks.

Bet jį suprasti nesunku. Fašistinė diktatūra praeis, bet ispanų tauta pasiliks. Jis ją myli. Jis jai savo kūrybą ir aukoja.

150 bilijoninės apyvartos korporacijų pelnai

New Yorkas. — Biznio ekspertų raportai rodo, kad 1969-aisiais metais apie 150 korporacijų padarė bilijonines biznio apyvartas. 15 korporacijų, kurios pirmiau vertėsi milijonais, 1969 metais prisidėjo prie bilijoninių korporacijų.

Pirmoje vietoje stovi General Motors korporacija, dariusi biznio daugiau kaip už 24 bilijonus dolerių, padariusi pelno $1,700,000,000.

Antroje vietoje stovi American Telephone and Telegraph korporacija, padariusi biznio $17,700,000,000 ir pelno $1,200,000,000. Dabar ji reikalaują leidimo pakelti aptarnavimo kainą, kad galėtų dar daugiau pelno pasidaryti.

Tuo pačiu sykiu mažesnės korporacijos nusiskundžia, kad jos daro per maža pelno, kai kurios ir nuostolių paneša.

Automobilyje bomba buvo taikyta persekiojamam negrui Brownui

Washingtonas. — Juodosios bendruomenės vadovai teigia, kad bomba, susprogdinusi automobilį Bal Air, Md., ir užmušusi du negrus pantherių vado Brown draugus, buvo taikyta užmušti patį negrų vadovą Brown.

Tuo metu Brown buvo atvykęs į teismabutį, kuriame jo byla nagrinėjama. Buvo manyta, kad jis tuo automobiliu važiuos.

Temecula, Calif.— Mirė Erle S. Gardner 80 metų. Jis yra parašęs daug knygų, kurios milijonais išsiplatinusios. Jis sukūrė televizijai Perry Mason vaidinimą.

Washingtonas. — Oro jėgų sekretorius Seamans pareiškė, kad Amerikos tarpkontinentalės raketos jau bus pilnai paruoštos iki birželio mėn.

Automobilių amatininkai aptarė savo reikalavimus 1970 m.

Atlantic City, N. J. — Apie 1,300 delegatų, atstovaujančių 230,000 automobilių amatininkų, buvo suvykę čia į konferenciją. Jie aptarė savo reikalavimus šiems 1970 metams.

Jie reikalauja pakelti algas 50 proc., $500 pensijos į mėnesį ištarnavus nemažiau 30 metų ir kitokių darbo pagerinimų.

Konferencijoje raportuota, kad General Motors korporacija savo biznio apyvarta stovi visoje šalyje aukščiausioje vietoje. Kitos automobilių korporacijos taipgi daro milžiniškus pelnus. Todėl jos gali darbininkų reikalavimus patenkinti.

Priimta 12 įvairaus turinio rezoliucijų. Jeigu nebus patenkinti reikalavimai, tai rugsėjo 14 d. bus paskelbtas streikas, kuomet baigiasi kontraktai.

Chicago. — Wesley Memorial Hospital patarnautojai dauguma balsų užgyrė tymsterių uniją, kad ateityje jiems vadovautų.

Armija išvarė indėnus

Seattle, Wash. — Apie porą šimtų indėnų buvo užėmę armijos apleistą Ft. Lafton stovyklą tikslu įsteigti indėnų kultūrinį centrą.

Greitai pribuvo armijos daliniai ir išvarė indėnus, 85 indėnus ir Hollywoodo aktorę Jane Fonda areštavo. Kaltina juos nelegaliu armijos stovyklos užėmimu.

Indėnai sako, kad toji stovykla įsteigta indėnų žemėje ir todėl ji legaliai yra indėnų nuosavybė, kaip Alkatrazo sala, kurią indėnai dabar kontroliuoja.

Phnom Penh.— Nacionalistiniai jaunuoliai puolė Pietų Vietnamo revoliucinės valdžios ir Šiaurės Vietnamo ambasadas ir padarė nemaža žalos. Policija užpuolikų nesulaikė.

GRAŽIAI PRAĖJO SUVAŽIAVIMAS

Sekmadienį "Laisvės" suvažiavimas buvo skaitlingas ir visapusiai gerai pavyko. Visi raportai trumpi ir konkretūs.

Administracijos raportas parodo, kad 1969 metais finansinė apyvarta buvo tokia pat, kaip 1968 metais, ir toks pat balansas. Per metus aukomis sukelta apie $20,800, kurie padėjo laikraštį gerai išlaikyti.

Redakcijos raportas nušvietė pasaulinę ir šios šalies padėtį, taipgi mūsų pažangųjį judėjimą.

Diarektorių raporte buvo atžymėta esantieji sunkumai dėl linotipininkų stokos. Tuo klausimu kilo nemažai diskusijų. Praėjo mintis, kad direktoriai ir "Laisvės" personalas bendrai aptartų ir surastų galimybes gauti pagalbą.

Rezoliucijų komisija perskaitė rezoliuciją, kuri vienbalsiai buvo priimta. Rezoliucijoje, tarp kitko, pasisakyta už sukėlimą sekančiame vajuje $15,000. Taipgi rezoliucija reikalauja, kad direktoriai bendrai su redakcija aptartų "Laisvės" 60 metų jubiliejų ir išdirbtų jam planą.

Su sveikinimais gauta daugiau kaip $2,500. Tai puiki parama "Laisvei."

Vienbalsiai išrinkti tie patys direktoriai, tik vienas naujas. Vietoje Aleko Nevins, kuris apsigyveno Floridoje, išrinkta N. Buknienė.

Banketas puikiai pavyko. Jame dalyvavo iš Vilniaus atvykęs tarybinėn nuotraukų parodon Osvaldas Aleksa. Taipgi atvyko į suvažiavimą ir bankete dalyvavo Vincas ir Julija Andruliai iš Chicagos.

Plačiau apie suvažiavimą ir banketą parašys mūsų nuolatinis korespondentas A. Gilmanas.

Amerikiečiai studentai mokysis Leningrade

Berkeley, Calif. — Kalifornijos universiteto penki studentai prisidėjo prie kitų 24 amerikiečių studentų pradėti studijas Leningrado universitete.

Jie ten studijuos 16 savaičių rusų kalbą ir literatūrą, gyvens kartu bendrabutyje su tarybiniais studentais.

Bonna. — Vakarų Vokietijos kancleris Brandt ir Rytų Vokietijos premjeras Stoph sutiko pradėti pasitarimus Rytų Vokietijos mieste Erfurte kovo 19 d.

Nixonas nori sulaikyti juodųjų laimėjimus

Washingtonas. — Negras republikonas senatorius Brooke pasakė, kad jis esąs baisiai nusivylęs Nixono administracijos politika juodųjų judėjimo klausimu.

Brooke nurodė, kad Nixonas bando pažaboti negrų judėjimą, sulaikyti jų laimėjimus.

Maskva. — TSRS premjeras Kosyginas atsakė į prez. Nixono pasiūlymą tartis Laoso klausimu. Atsakyme pasakyta, kad jokių pasitarimų negali būti, kol Jungtinės Valstijos bombarduos Laoso teritoriją.

NAUJIENOS IŠ LIETUVOS

Lietuvos Komjaunimo XVI suvažiavimas

Vilnius. — Profsąjungų rūmuose įvyko Lietuvos Komjaunimo XVI suvažiavimas. Jo delegatai — 690 komjaunimo pasiuntinių — atstovavo 273 tūkstančius Lietuvos komjaunuolių.

Delegatai išklausė Lietuvos komjaunimo Centro Komiteto ataskaitinį pranešimą, kurį perskaitė Komiteto pirmasis sekretorius V. Morkūnas, ir Lietuvos komjaunimo revizijos komisijos ataskaitinį pranešimą, kurį perskaitė komisijos pirmininkas K. Mezinas. Po pranešimo vyko diskusijos.

Suvažiavime buvo išrinkti respublikos komjaunimo organizacijos vadovaujantys organai į visos Tarybų Sąjungos komjaunimo XVI suvažiavimą.

Atsisveikino

Šių metų vasario 8 dieną Anykščiuose mirė paskutinioji Baranauskų - Žukauskų giminės atžala — Konstancija Pavilionienė - Žukauskaitė, A. Vienuolio sesuo ir A. Baranausko anūkė. Ji buvo viena iš keturių A. Vienuolio seserų, skaičiusi ir nuoširdžiai vertinusi savo brolio raštus ir daug jam įvairiais atvejais padėjusi.

Esperantininkų pasitarimas

Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu šalimis draugijoje įvyko esperantų klubų atstovų pasitarimas. Jame dalyvavo Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kretingos, Joniškėlio, Šalčininkų ir kitų miestų esperanto klubų pirmininkai, aktyvistai. Lietuvos esperantininkai susirašinėja su visomis pasaulio šalimis, keičiasi literatūra, supažindina užsieniečius su mūsų šalies kultūros ir ekonomikos laimėjimais. Pasitarime aptartos tolesnės veiklos gairės.

Laoso patriotų siūlymai gali atnešti taiką

Vientiane. — Laoso karališka valdžia sutiko tartis su Laoso Patriotiniu Frontu dėl civilinio karo baigimo Laose. Premjeras pasiruošęs tartis Patriotinio Fronto pasiūlymų pagrindu. Siūlymai buvo paskelbti kovo 6 d.

Patriotinis Frontas reikalauja, kad amerikiečiai sulaikytų Laoso bambardavimą, ištrauktų visas amerikiečių jėgas ir valdžiai paramą iš Laoso. Karališka valdžia turi laikytis Genevos 1962 metų sutarties.

Laoso valdžia šiuo metu turi 616 amerikiečių, kaip militarinių ir politinių patarėjų. Genevos sutartis nusako, kad Laosas turi būt neutralus ir iš kitų šalių paramos neieškoti.

Patriotinio Fronto siūlymai suteikia vilties atsteigti taiką Laose.

Imperialistų suokalbis nužūdyti Kipro prezidentą Makarios

Kipro respublikos prezidentas Makarios vos tik išliko gyvas kovo 8 d., kai į jo lėktuvą paleista keli šūviai. Sužeistas lakūnas dar galėjo lėktuvą nutupdyti.

Progresyvės Partijos suvažiavimas pareiškė, kad tai buvo Nato imperialistų suokalbis pašalinti prezidentą Makarios, nuversti respublikos valdžią ir įsteigti fašistinę valdžią, panašią Graikijos fašistiniam režimui.

Gerai, kad imperialistų suokalbis nepavyko. Kipro respublika laikosi neutralios politikos, palaiko ryšius ir su socialistinėmis šalimis.

Cambridge, Md.—Du pantherių vado H. Rap Brown draugai buvo užmušti bombai sprogus jų automobilyje. Vėliau bomba sprogo teismabutyje, kuriame teisiamas Brown. Sprogimas padarė daug nuostolių, bet žmonių nesužeidė.

Kongo Liaudies Respublika eina socialistiniu keliu

Brazaville.—Kongo Liaudies Respublikos 16 žmonių valstybinė taryba paskelbė savo proklamaciją, kurioje, tarp kitko, atžymi, kad respublika pasirinko socialistinį kelią, iš kurio niekas jos nepašalins.

Ši Afrikos šalis su apie milijonu gyventojų, turinti 132,000 ketvirtainių mylių ploto, yra apsupta kitų valstybių, kurios priešingos socializmui ir pasiduoda neokolonializmui.

Internacionalas paskelbtas respublikos nacionaliniu himnu. Partija vadovaujasi marksistiniais - leninistiniais principais.

Už prekybą su Kinija

Hong Kongas. — Chase Manhattan Banko direktorių tarybos pirmininkas David Rockefelleris pasisakė esąs linkęs už prekybą su Kinijos Liaudies Respublika.

Rockefelleris pasakė svarbiausią kalbą tarptautiniame finansų forume.

Salisbury, Rodezija. — Švedija, Jungtinės Valstijos, Anglija, Olandija ir Italija uždarė savo ambasadas, pareikšdamos nepritarimą Rodezijos baltųjų režimui, kuris terorizuoja afrikiečius.

New Yorkas. — Su gegužės 15 d. tarybiniai lėktuvai iš New Yorko į Maskvą kursuos trečiadieniais ir sekmadieniais.

Kampala, Uganda. —Pasaulinė Sveikatos Organizacija raportuoja, kad Afrikoje serga raupsais pusketvirto milijono žmonių. Per pastaruosius 10 metų sergančių padaugėjo 50%.

Partizanai atsimokėjo

Guatemala. — Partizanai nušovė miesto centre buvusį policijos viršininką J. B. Linares, dabar dirbusį Jungtinių Valstijų ambasadoje.

Pirmiau nuo Linares daug partizanų nukentėjo, kiti ir gyvastį prarado. Dabar partizanai atsimokėjo savo priešui.

Nixonas ir narkotikai

Washingtonas. — Prezid. Nixonas, primindamas apie nelaimingus atsitikimus su narkotikų naudotojais, pasakė, kad kovai prieš narkotikus fondai bus padvigubinti.

Tam tikslui Nixonas prašo Kongreso skirti $135,600,000 vieniems metams. Praėjusiais fiskaliniais metais buvo paskirta $66,500,000.

Honolulu. — Hawaii valstijos gyventojų skaičius kasmet padidėja 6 proc. Tai dvigubai daugiau kaip bendrai visose Jungtinėse Valstijose.

New Delhi.— Indijos valdžia oficialiai minės Lenino šimtmetinę sukaktį.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Unijos vadas desperacijoje

PIRMADIENĮ Angliakasių unijos (United Mine Workers) vadas ir bosas W. A. Boyle susišaukė spaudos korespondentus ir aukštai iškėlęs r a n k ą jiems prisiekė, kad jis tiktai tiesą sakys. Bet kiek galima suprasti iš korespondentų pranešimų, tai tos tiesos buvo ne per daugiausia. Viskas, ką Boyle savo pareiškime padarė, tai viską paneigė ir užginčijo, bet nė į vieną kaltinimą konkrečiai neatsakė. Neįrodė, kad buvusieji viršininkų rinkimai buvo teisingi, kad velionio Yablonskio ir kitų opozicijos žmonių kaltinimai yra nepagrįsti.

Be reikalo Boyle bažijasi, kad jis nė piršto nebuvo pridėjęs prie Yablonskio ir jo šeimos nužudymo, nes niekas jam tokio kaltinimo nebuvo iškėlęs. Labai "gražiai" tą baisų darbą, matyt, atliko kiti, kad Yablonskio burna pasiliktų amžinai uždaryta, nes kaip tik iš jos išplaukė kaltinimai apie baisią unijoje korupciją, apie tai, kad tie rinkimai buvo pravesti gengsteriškais metodais.

Unijos vadas nė neprisiminė, kaip tai gali būti, kad jis gauna $50,000 per metus algos, kuomet tūkstančiai angliakasių šeimų sk ę sta giliausiame skurde. Nepasiaiškino jis ir to, už ką iš angliakasių unijos jo duktė gauna $40,000 per metus, kuomet tūkstančiai angliakasių šeimų motinų neturi iš ko kaip reikia apsirengti.

Galimas daiktas, kad ir būsimuose naujuose rinkimuose pažangiesiems angliakasiams dar nepavyks Boylę ir jo kliką iškraustyti iš unijos vadovybės, bet svarbu, kad prieš jį eina platus eilinių unijos narių sukilimas. Jei ne dabar, tai vėliau jie laimės...

Praktiški Laoso liaudiečių pasiūlymai

LABAI pagrįstai Amerikos žmonės susirūpinę padėtimi Laose. Prezidento Nixono politika ruošia dirvą militariniam Amerikos įklimpimui į tos mažos, tolimos šalies džiungles.

Bet yra proga to išvengti. Netenka nė kalbėti, kad Laoso liaudis trokšta taikos. Tai matome iš vėliausio Pathet Lao (Liaudies Fronto) pareiškimo ir pasiūlymų.

Jie konkretūs ir praktiški. Juos priėmus ir vykdant gyveniman, būtų galima išvengti Laoso pavirtimo naujuoju Pietų Vietnamu.

Ką pasakys Laoso centrinė karališkoji valdžia? Jos premjeras princas Souvana Phouma sako liaudiečių pasiūlymus pastudijuosiąs. O reikėtų ne studijuoti, bet kuo greičiausiai priimti ir vykdyti gyveniman.

Liaudiečių pasiūlymai yra tokie:

Turi būti paskelbtos ir pravestos griežtos paliaubos—mūšių sulaikymas.

Turi būti sušaukta visų partijų atstovų konferencija sudarymui laikinosios koalicinės vyriausybės.

Turi būti sudaryta demilitarizuota zona, kurioje koalicinė valdžia galėtų veikti.

Iš abiejų pusių turi būti garantuota, kad nebus keršijama tiems, kurie vienai ar kitai pusei gelbsti.

Tuoj turi būti sulaikyta Jungtinių Valstijų intervencija ir agresija Laose.

Jeigu premjero Souvanna Phouma vadovaujamai vyriausybei tikrai rūpi išvengimas žiauraus civilinio karo, ji liaudiečių pasiūlymus priims ir jų laikysis. Bet ar ta valdžia turi laisvas rankas veikti? O gal ji jau priklauso nuo Amerikos "patarėjų" ir bomberių? Kartais taip atrodo.

Geras Senato nutarimas

SENATAS priėmė bilių, kuris uždraudžia per televiziją ir radiją garsinti-reklamuoti cigaretes. Taip pat jame reikalaujama, kad ant kiekvieno cigarečių pakelio būtų užrašyta: **"Persergėjimas: Pripažinta, kad cigarečių rūkymas yra pavojingas jūsų sveikatai."**

Septyniasdešimt penki senatoriai balsavo už bilių, o devyni prieš. Pastarieji, matyt, nenorėjo užrūstinti tabako trustą ir televizijos bei radijo tinklus, kurie iš cigarečių garsinimų pelno šimtus milijonų dolerių.

Šis bilius turėtų būti padarytas įstatymu be jokio atidėliojimo.

TAI POLITIKAI NESISEKA

Chicagiečių "Vilnis" (kovo 5 d.) vedamajame "Vienur lopas, kitur skylė" sako:

"Prez. Nixono užsienio politikai nesiseka. Kai vienoj vietoj mojasi pagerinti padėtį, kitoj vietoj pablogina. Skirtingi interesai kapitalizmo sistemoje priešginiauja vieni kitiems, grumiasi už pirmavimus, tai sudaryti vieningą f r o n t ą prieš socialistines šalis nesiseka.

Buvusi n u o l a n k i JAV stambiems interesams Filipinų valdžia pasišiaušė. Gerinimas santykių su Kinija blogai paveiks Pietinę Korėją ir kelias kitas Azijos šalis.

Kai viena skylė užlopoma, iš kitur tenka iškirpti — padaryti skylę.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

ŠILTAS ŽODIS APIE TARYBŲ LIETUVOS JAUNIMĄ

Šiomis dienomis mus pasiekusioje Lietuvos "Komjaunimo Tiesoje" (sausio 17 d.) randame sekamą "Eltos" korespondento B. Bučelio korespondenciją:

TEGUL PRIGYJA SĖKLA...

Lietuvos TSR Mokslų akademijos prezidentas profesorius J. Matulis viename pokalbyje su žurnalistais pasakė:

— Mūsų mokslas turtės tik tada, jeigu mes ieškosime, atrasime ir puoselėsime naujus talentus. Aš noriu, kad manosios tautos jaunimas laiką leistų ne gatvėse ar kavinėse, o bibliotekose, skaityklose ir auditorijose.

Į šiuos prezidento žodžius įsiklauso vis daugiau mūsų jaunimo. Reikėjo tik stebėtis, su kokiu atsidėjimu Lietuvoje vykdo kiekvieną mokslininkų žodį moksleiviai, jaunieji kolūkiečiai, mokyklų literatai, darbininkai.

Šias eilutes aš rašau Pandėlyje. Sausakimšoje miesto kino teatro salėje keli šimtai pandėliečių klausosi profesoriaus V. Statulevičiaus pasakojimo...

Juodupės miestelio darbininkai p a k v i e t ė į svečius Mokslų akademijos prezidentą profesorių J. Matulį ir ekonomikos instituto direktorių profesorių K. Meškauską. Toje salėje — savos problemos. Kokios ekonominės Rokiškio rajono perspektyvos? Ar negresia mūsų miestams ir miesteliams vandens "badas"? Ką naujo žada žmogui chemija ir chemikai? Dešimtys klausimų, ir suprantama, noras viską žinoti. Tokia paprastai esti visų susitikimų atmosfera.

Šiandien vidurdienį susitikimai su mokslininkais įvyko Liudo Giros kolūkyje bei Salų žemės ūkio technikume. Ten dalyvavo Botanikos instituto direktorius K. Jankevičius, Fizikinių ir techninių energetikos problemų instituto direktorius V. Dauknys, Ekonomikos instituto sektoriaus vadovas profesorius V. Mališauskas, Istorijos instituto sektoriaus v a d o v a s, istorijos mokslų daktaras V. Merkys, Fizikos ir matematikos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis G. Kakaras. Viešnagė pas rokiškėnus šį vakarą baigsis dideliu susitikimu rajono centro kultūros namuose, o r y t o j kiekvienas grįš prie savo darbo.

ITALIJOS KOMUNISTŲ PASIŪLYMAS PAŠALINIMUI VALDŽIOJE KRIZĖS

Italijos prezidentui socialistui Saragatui dar vis nesiseka sudaryti pastovią vyriausybę. Pas jį atsilankė Italijos Komunistų Partijos delegacija ir išdėstė jos nusistatymą krizei pašalinti. Ar Saragatas kreips dėmesio į komunistų pasiūlymus, jau kitas klausimas.

IKP delegacija pabrėžė, jog du mėnesius trunkančios nevaisingos derybos parodė, kad sužlugo mėginimas vėl sudaryti kairiojo centro vyriausybę iš keturių partijų atstovų. To mėginimo kartojimas padarytų dar didesnę žalą ir pratęstų politinį paralyžių.

IKP nuomone, reikia tuojau pat priimti sprendimus, kurie garantuotų šalies politinio vadovavimo posūkį į kairę, nutrauktų antiliaudines represijas ir garantuotų būtinas reformas. Tokiai politikai būtina plėtoti demokratiją visose srityse.

Kompartija pabrėžia, kad kairiosios orienta c i j o s vyriausybė, turinti padaryti tokį posūkį, privalo atsikratyti JAV globos ir visų pirma pripažinti realią tikrovę, kokia, be kita ko, yra Vokietijos Demokratinė Respublika. Kompartija pareiškė, jog neleistina apriboti parlamento ir kitų renkamųjų organų teisių.

AUTOMOBILISTŲ UNIJOS NUSISKUNDIMAS

"Daily World" korespondentas William Allan rašo iš Detroito apie padėtį automobilių gaminimo pramonėje. Jau esąs jaučiamas didelis atoslūgis. Prasideda darbininkų atleidinėjimas iš darbo. Antai, šiomis dienomis Chrysler kompanija "laikinai" atleido 11,000 darbininkų. Fordo kompanija taip jau 11,000 ir General Motors — 4,000. O "laikinai" šiame atsitikime reiškia, kad šie darbininkai nebus pašaukti atgal į darbą iki po š. m. rugsėjo mėnesio!

Tokius skaičius paskelbė patys samdytojai. Automobilistų unijos žmonės teigia, kad atleidimai iš darbo yra daug skaitlingesni.

Pagal korespondentą Allan, panaši situacija ir lėktuvų gamyboje. Antai, šiomis dienomis neribotam laikui paleista iš darbo 20,000 darbininkų North Amrican Rockwell ir Douglas Aircraft fabrikuose. Svarbu ir tas, kad atleistųjų darbininkų 80 procentų sudaro negrai ir jaunieji darbininkai. Ot ir čia, pirmoje vietoje nedarbo rykštė plaka juoduosius žmones.

REVOLIUCIJA IR BAŽNYČIOJE

Kanadiečių klerikalų "Tėviškės žiburiuose" (kovo 5 d.) jau pasirodė trečias ilgas straipsnis po bendra antrašte "Bažnyčios tragika". Jame Antanas Maceina filosofuoja apie "bažnyčios demokratėjimo tragiką". Pirmiau viskas buvo diktuojama iš viršaus. Ten sėdėjo popiežius ir visiems diktavo. Bet, girdi, "kadangi bažnyčia visados yra tokia, koks ir pasaulis, todėl visiškai suprantama, kad brėstant demokratinei sąmonei pasaulyje, ir bažnyčioje ši sąmonė pradeda vis garsiau reikštis". Ir su tuo, žinoma, prasideda visų galų suiržimas: kunigai pradeda reikalauti teisės tuoktis, minyškos reikalauja trumpų sijonėlių, parapijiečiai šiaušiasi prieš savo klebonus. Tikra tragika!

Tuo tarpu Brooklyno pranciškonų "Darbininke" (kovo 3 d.) randame Amerikos R. K. Kunigų Vienybės Centro Valdybos pareiškimą apie didelius nesusipratimus su liturgija ir mišiomis. Pradėjus kalbėti apie liturgija lietuvių kalba, didžiausia painiava. "Todėl", girdi, "Amerikos Lietuvių kunigų Vienybė... ėmė leisti mėnesines knygeles, pavadintas 'Sekmadienių ir šventadienių mišios'. Jose bus naujos mišių liturgijos tekstai su lekcijomis, evangelijomis, psalmių priegiesmėmis ir t.t."

Ką darys, kaip dabar tose painiavose susigaudys eilinis žmogelis? Juk tai revoliucija. Seniau apie tokius dalykus būdavo draudžiama net pagalvoti. Mišios eidavo lotynų kalba, kurios niekas nesupranta. "Dievo žodžio" ir nereikia suprasti, būdavo sakoma. Kadaise paprastam žmogeliui būdavo draudžiama net ir bibliją skaityti. Viskam tikėk aklai, jeigu nori patekti į dangaus karalystę.

Viskas aukštyn kojomis virsta ir verčiama. Negalima kaltinti Antano Maceinos, kad kai tik kur pasisuka, visur susiduria su "bažnyčios tragika".

KAIP PROTINGAI AUKLĖTI IR GYVENIMUI PARUOŠTI JAUNIMĄ

Tarybų Lietuvos spaudoje nestinga nuomonių apie jaunimą. Kaip visur kitur, taip ten senesniosios kartos žmonėms kartais sunku šių dienų jaunimą besuprasti. Antai, prienietis J. Lazauskas savo straipsnyje "Didelė ir svarbi pareiga", atspausdintame "Komjaunimo Tiesoje" išstoja su konkrečiais ir, mums atrodo, labai konstruktyviškais pasiūlymais jaunimo auklėjimo ir švietimo klausimais. Jis rašo:

R. Cemnolonskio straipsnyje "Ar ras paparčio žiedą?" ("Komjaunimo tiesa" Nr. 14) keliama problema verčia susimąstyti. Ir ne tik dėl mokyklinio jaunimo. Ši problema — plati ir amžina. Mums, senesnei kartai, atrodo, kad kai kurie mūsų jaunuoliai tartum nuožulnia plokštuma rieda į bedugnę. Gal dar tat ir nėra, bet gyvenimo tikrovė verčia labai susirūpinti, kur rasti tą paparčio žiedą, kuris jaunam žmogui duotų laimę ar nors nurodytų kelią į ją?

"Dvejetai, apleistas mokyklos suolas, alkoholis, nusikaltimai"... Rieda tuo keliu į pakalnę ir gediminai, ir negediminai... Straipsnio autorius žavisi Vilniaus mokytoja J. Čižiene, subūrusia į šokių kolektyvą niekur nepritapusius moksleivius. Jis tarytum siūlo užklasiniame darbe prisidėti tėvams, visuomeniniam aktyvui ir tuo padėti mokytojams, kuriems užk l a s i n i s darbas "liks neapmokėtas".

Žinoma, pilnutiniam auklėjimui dabartinės klasės neužtenka. Ir toli gražu ne kiekvienas jaunuolis turi tinkamą aplinką auklėtis namie, šeimos rate. Yra didžiulis erdvės, laiko ir interesų tarpas tarp mokyklos ir namų. Tą tarpą reikia užpildyti įvairiais rateliais, būreliais, klubais. Ir ne vien sporto ir šokių kolektyvai čia gali padėti. J. Čižienė subūrė šokių, B. Puronas — chemijos, R. Balaišis — matematikų būrelį (kaip tik tame pačiame "Komjaunimo tiesos" numeryje — skyrelis "Jauniesiems matematikams"). Viskas gerai ir naudinga, kas lavina protą ir kelia jauno žmogaus eruditiją. Kiekvienas jaunuolis turi jau mokyklos suole rasti savo "h o b i", savo mėgstamiausią (žinią: dorą, kilnų) užsiėmimą. Argi maža yra gražių ir įdomių užsiėmimų, tinkamų užklasiniam jaunuolio gyvenimui. Ne kiekvienas gali tikti sportui ir šokiams, bet juk žymiai daugiau yra dvasinio veikimo sričių, negu fizinių kūno mankštinimų. reikia tik truputėlį paskatinti jaunuolius, bent pradžioje kiek pavadovauti, o paskui jau iš jų pačių atsiranda organizatoriai, vadai, veikėjai. O tų "hobi" yra juk šimtai, pasirinkimas didžiausias. Tai literatūros bei kitų menų būreliai, kraštotyra ir tautosaka, gamtos stebėjimai, fotografija, filatelija, filomenija, numizmatika, turizmas, esperanto, įvairi internacionalinė veikla ir daug daug kitų sričių.

Šiandien užklasinė veikla dar platesnė, ją reikia remti, skatinti. Ir tai ne vien mokytojų, mokyklų vadovų, bet ir mūsų — tėvų didelė ir svarbi pareiga.

J. Lazauskas

Prienai

IŠ LAIŠKŲ

Gerbiama "Laisvės" laikraščio Redakcija!

Visai neseniai laikraščio "Laisvė" Nr. 3 (1970 m. sausio 13 d.) perskaičiau—"Dvi nuomonės". Diskusuojamas "Šviesos" turinys. Čia skaitytojas J. Nalivaika, sakyčiau, p e r griežtai kritikuoja draugą redaktorių dėl "Šviesos" žurnale spausdinamų straipsnių. Žurnalo "Šviesa" kiekviename numeryje spausdinami gana įdomūs ir skaitytojams naudingi straipsniai. Gavęs žurnalą "Šviesą", kiekvienas skaito su dideliu malonumu. J. Nalivaika pabrėžė, kad skaitant V. Savicko straipsnį "Bičių produktai ir mūsų sveikata", patalpintą "Šviesos" 1969 m. Nr. 4 ir poeto E. Mieželaičio eiles "Mano Lietuva" tų pačių metų "Šviesos" Nr. 3, reikia uždengti juos padidinančiu stiklu. Aš su šiuo pasakymu nelabai sutinku. Man jau 76 metai, turiu akių gliaukomą, o vieną ir kitą lengvai perskaičiau net be akinių.

Kai dėl Juozo Baltušio straipsnio, tilpusio 'Šviesos' Nr. 4 "Aukštaitijos sūnus" tai tiesa, pirmas stulpelis beveik neišskaitomas — susilieję raidės. Bet tai ne redaktoriaus kaltė, o spaustuvės. Man rodos, kad draugas redaktorius atiduoda visas savo jėgas šiam kilniam darbui. Pateikia skaitytojams įdomią ir turiningą medžiagą. Mes, skaitytojai, turime jam už tai būti labai dėkingi.

Dar norėčiau kelis žodžius pasakyti ir dėl spausdinamos poezijos. J. Stanelis tame pačiame "Laisvės" numeryje p a s t e b i, k a d "Šviesoje" galėtų būti kiek mažiau poezijos. Aš ir čia ne visai sutinku. Graži poezija, tai mūsų tautos dvasinis t u r t a s ir g r o ž i s. Ji sukelia žmoguje kilniausius jausmus. Gilioje senovėje liaudis poezija - dainomis išreikšdavo savo skausmus, kančias, džiaugsmus ir lūkesčius. Tik poetai gražiai apdainuoja mūsų brangią Tėvynę. Taigi, lai gyvuoja poezija!

K. Žakavičienė,
mokytoja pensininkė.
Kaunas

Mielieji Laisviečiai!

"Švebelio" korespondencija apie "vaduotojų" kermošių netiksliai parašyta. Pasakyta, kad: "Moncevičius pasakojo apie Smetonos valdomą Lietuvą ir gyrė ją. Kai kurie dipukai pradėjo šypsotis iš jo pagyrų."

Nagi, kur ir kas galėtų girdėti, jog dipukai juoktųsi, kuomet kas begirtų jų buržuazinę Lietuvą? Priešingai, jie kelia ovacijas...

Aš nunešiau "Švebeliui" vasario 16 d. minėjimo programą ir painformavau apie Ipolito Moncevičiaus pagrindinę kalbą. Štai kaip I. Moncevičius porino: "Ne-"prigulminga" Lietuva buvo demokratinė, visose vakarų didžiosiose valstybėse turėjo didelę įtekmę. Pavyzdingai ū k i n i n k a v o, smarkiai kilo gerbūvyje, turėjo žymią įtekmę ir mūsų krašto—Amerikoje."

Bet čia tai priprasta visų "vaduotojų" taradaika. I. Moncevičius pasirodė dideliu ignorantu, kuomet pradėjo pasakoti apie geografinę Lietuvą ir jos to meto žmonių skaičių. I. Moncevičius aiškino sekančiai: Tuo metu Lietuva turėjo virš 60,000 ketvirtainių mylių žemės plotą. Žmonių buvo 4,600,000. Tad čia pastabesni dipukai ir pradėjo pečiais trukčioti ir šnibždėtis vieni su kitais. Juk visiems yra aišku, kad buržuazijai bevaldant Lietuvą ji b u v o taip susitraukus, jog buvo palikus lyg didelis dvarukas su buožiukų centruku Kauno miestu.

Moncevičius čia gimęs, lietuvių kalbą prastai temoka. Per kiek metų vis bando patekti į kokį miesto ofisą ant republikonų bilieto. Sykį yra buvęs konsilmanu.

Kas I. Moncevičių pamokė taip žioplai kalbėti, nežinia. Būtų pasižiūrėjęs į World's Almanaką ir nebūtų taip apsikiaulinęs.

"Vaduotojų" Vasario minėjimas šiemet buvo daug silpnesnis. Skelbė pinigų sukolektavę devynis šimtus su viršum. Pereitais metais susirinko gerokai per tūkstantį. Šiais metais neturėjo nė jokios atrakcijos — jokių stambių vadų nebuvo atsikvietę. Jųjų publika tokia, kaip mūsų kad buvo prieš dešimtį ar penkiolika metų. Gerokai persiritę per pusę amžiaus. Keletas jaunesnio smžiaus ir gerokas skaičius anūkų. Pristatydami anūkus, paaiškina, jog jie lietuviškai blogai bekalba.

Šį laišką rašau, kad Jums duoti žinoti, kaip buvo. Aš neturiu mintyje kritikuoti "Švebelį."

Širdingiausi l i n k ė j i m a i Jūsų kolektyvui. Būkite visi sveiki.

A. Skirmontas

Seattle, Wash. — Aiaskos valstljos indėnai, eskimai ir kiti, kurie pirmiau neteko savo žemių, įsigalėjus Amerikos kolonistams, d a b a r reikalauja tas žemes jiems grąžinti. Tuo klausimu yra pateikti Kongresui ir Senatui biliai.

Afrikos respublikoje Niger randasi nemažai imperialistų agentų iš Amerikos, Japonijos ir Anglijos. Jie ieško būdų pasigrobti uraniumą ir kitus brangius metalus.

POVILAS VENTA

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Nuo Vilniaus iki Klaipėdos

(Pabaiga)

Iš tikrųjų, vos tik pradėjau apžiūrinėti uostą, išvydau devynias galybes didžiulių kranų. Krovėjų, kaip tais laikais, kai pats čia dirbau, nebėra. Yra tik kraninink ai, kurie valdo kranus, kai pakraunamos ar iškraunamos visokios medžiagos, prekės. O aš dar gerai pamenu tuos laikus, kai vos ne tekini vilkdavome maišus su cementu ar anglimi. Gerai dar, jei anglis būdavo smulki. Tada ant nugaros nelikdavo kruvinų rėžių. Priminiau tai, susitikęs trumpai su uosto darbininkais. Mačiau jų nustebusius veidus, kai papasakojau jiems, kaip mes, krovikai, kadaise vargdavome šiame uoste, kaip žiauriai mus išnaudodavo, koks nežmoniškai sunkus tai buvo darbas. Bet turėdavome džiaugtis, kad iš viso gauname dirbti ir galime užsidirbti pragyvenimui.

Didelis pasikeitimas

Čia manęs ir vėl laukė staigmena. Sužinoję, kad apsilankysiu pas juos, prekybos uosto darbuotojai man paruošė dovaną neseniai buvusio gimtadienio proga. Puiki tai dovana. Man ji ypač brangi, ši gintaro inkrustacija, vaizduojanti Klaipėdos uostą su švyturiu, laivais, bangomis. Ji man tapo dar brangesnė, kai sužinojau, kad ją pagamino auksinių rankų žmogus, liaudies menininkas locmaninio laivo kapitonas Juozas Dvarionas.

Ilgai apžiūrinėjau uostą, bet taip beveik ir nesugebėjau jo atpažinti. Viskas smarkiai apsikeitė, visur—įvairūs mechanizmai, o ir laivų, kaip pastebėjau, daug daugiau, negu kadaise būdavo. Bevaikščiojant po uostą pūtė žvarbus vėjas. Tad mielai sutikau užsukti į netoliese esančius jūros prekybos uosto kultūros rūmus ir truputį sušilti. Ta proga man aprodė rūmus: erdvią salę su scena ir vieta orkestrui, sporto salę, biblioteką, patalpas šokiams. Mačiau taip pat baleto studijos auklėtinių repeticijas. Malonu buvo, kad visu tuo gali naudotis uosto darbuotojai ir jų vaikai, kad jie turi kur gražiai ir įdomiai praleisti laisvalaikį. Vieni jų dalyvauja šių rūmų saviveikliniuose būreliuose, o kiti šiaip sau ateina pailsėti, pasižiūrėti spektaklio ar kino filmo, ar pasišokti.

Buvusi niujorkietė

Pakeliui į viešbutį prisiminiau, kad Klaipėdoje gyvena sena niujorkietė Ona Yanush (Janušienė). Ji prieš kelis mėnesius grįžo pas savo dukterėčią Oną Tučaitę, Klaipėdoje esančio Politechnikos instituto vakarinio fakulteto docentę O. Tučaitė, kaip gal kas pamena, neseniai viešėjo pas tetą Amerikoje. Dabar teta pas ją ir apsigyveno.

Kaip ir New Yorke, O. Janušienė vis tokia pat žvali ir linksma. Nepaisant didelės metų naštos, ji tebekrūko ir, atrodo, nežada mesti. Naujoji Klaipėdos gyventoja viskuo patenkinta, tik labai ilgisi pavasario, nes per Amerikoje išgyventus 65 metus atprato nuo šalto klimato.

—Laukiu šiltesnio oro, — pasakė ji man atsisveikindama, — kad galėčiau pavažinėti po Lietuvą. Dukterėčia turi automašiną, tai kiekvieną savaitgalį, o vidurvasarį ir dažniau, pakeliausime po gimtąjį kraštą.

Klaipėdos prekybos uoste.

Didžiosios iškilmės

Sausio 30 dieną Klaipėdoje vyko pagrindinės iškilmės, minint jos išvadavimo 25-ių metų jubiliejų. Išryto buvau kraštotyros muziejuje, kur buvo atidaryta nauja ekspozicija, rodanti Klaipėdos gyvenimą per visus pokario metus. Į atidarymą atvyko Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto pirmasis sekretorius Antanas Sniečkus ir kiti iškilūs žmonės. Buvo ir generolai Adolfas Urbšas, Jonas Macijauskas, Pranas Petronis ir Česlovas Perkauskas. Visi jie dalyvavo, vaduojant Klaipėdą 1945 metų sausio mėnesį. Be to, į svečius atvyko ir kiti aukšti kariškiai, kurie, vaduojant Klaipėdą, vadovavo kitoms divizijoms ir pulkams.

Iš čia visi nuvykome į Žemaitijos liaudies meistrų kūrybos parodą. Mus pasitiko Stasio Šimkaus muzikos mokyklos liaudies instrumentų orkestras. Tautiškais rūbais apsirėdę jauni muzikantai puikiai grojo ir suteikė mums daug malonių minučių. O jau eksponatų gražumėlis, ir kiekvienas vis kitoks! Tai vis labai orginalūs medžio, gintaro, metalo ir tekstilės darbai.

Kai pradėjo temti, miesto centre, prie Pergalės paminklo, įvyko iškilminga ceremonija. Į aikštę su uždegtu deglu įžengė generolas A. Urbšas, kuris vadovavo 16-ai lietuviškai divizijai, kai ji kovojo dėl Klaipėdos. Tuo pat metu uždegė turėtus deglus jūreivystės mokyklos kursantai. Į svečius ir Klaipėdos gyventojus kreipėsi miesto meras A. Žalys ir generolas A. Urbšas. Tylos minute buvo pagerbti mūšiuose dėl Klaipėdos žuvę kariai. Vėliau paminklo papėdėje buvo padėta labai daug vainikų.

Salėje susirinkimas

Vakare klaipėdiečiai ir jų svečiai susirinko Kultūros rūmuose. Salė buvo pilnutėlė. Tokia pilna, kad nerastum vietos obuoliui nukristi. Atidarius iškilmingą posėdį, klaipėdiečius su 25-iomis laisvo tarybinio gyvenimo metinėmis pasveikino Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto pirmasis sekretorius Antanas Sniečkus.

Po jo kalbėjo partijos miesto komiteto sekretorius Jonas Gureckas, kurį, beje, pažinojau dar iš Lietuvos turistų kelionės po Ameriką — jis drauge su kitais svečiais pas mane sveikino A. Bimbą, sulaukusį 75-erių metų.

J. Gureckas savo pranešime smulkiai papasakojo apie visa tai, kas buvo Klaipėdoje nuveikta per pastaruosius 25 metus. Klausydamasis jo pranešimo, susidariau dar geresnį vaizdą apie tai, kaip šauniai padirbėjo klaipėdiečiai ir kaip smarkiai išaugo bei pagražėjo šis didelis pajūrio miestas.

Susirinkusius sveikino taip pat į iškilmes atvykę svečiai. Teko ir man, kaip senam klaipėdiečiui, kelis žodžius tarti. Pasveikinęs klaipėdiečius, padėkojau lietuviams kariams už tai, kad jie drąsiai kovojo prieš fašistus ir vijo svetimšalius grobikus iš Klaipėdos krašto.

Po iškilmingo posėdžio įvyko labai įspūdingas koncertas. Koncertavo iškilusis dainų ir šokių ansamblis "Lietuva." Kaip užkerėtas žiūrėjau į sceną, kur šoko puikūs šokėjai, buvo dainuojamos širdžiai mielos lietuviškos dainos, skambėjo mūsų liaudies muzika. Žiūrėjau ir galvojau, kad reikėtų mums pasistengti atsikviesti šį puikų ansamblį į Ameriką. Tegul kiekvienas lietuvis juo pasidžiaugia ir pamato, kaip mūsų senojoje tėvynėje dabar klesti liaudies menas, kokie talentingi žmonės ten gyvena.

Sustiprinimas dvasioje

Šiuose įspūdžiuose, kaip pradžioje minėjau, ne viską aprašiau, nes tai ima daug laiko. O man jo seniai trūksta. Manau, kad plačiau apie savo viešėjimą Tarybų Lietuvoje įvairiomis progomis papasakosiu laisviečiams ir visiems, kas tik šito norės.

Taip, svečiavausi Lietuvoje neilgai. Tačiau spėjau pakankamai pamatyti. Dar kartą įsitikinau, kad mūsų mažas kraštas daro vis didesnį progresą. Tai mane, kaip ir kitus pažangius užsienio lietuvius, labiausiai džiugina. Jaučiau, kad po šios kelionės lyg ir daugiau jėgų atsirado. Kiek sugebėdamas ir toliau dirbsiu, kad tiesa apie mūsų brangiąją tėvynę, jos gražų gyvenimą dar plačiau sklistų tarp Amerikos lietuvių.

O broliams ir sesėms Lietuvoje dar kartą dėkoju už jų lietuvišką nuoširdumą, už visa tai, ką jie man padarė gero. Nesakau jums "sudie," sakau — "iki pasimatymo," mielieji mano.

Apie Vatikaną ir jo turtus

Volteras vieną kartą pasakė, kad Romos popiežius panašus į žmogų, kuriam surišo rankas ir bučiuoja kojas. Voltero laikais Vatikano valstybės dar nebuvo. Ji buvo įkurta 1929 metų vasario 11 dieną pačiame Romos centre.

Per keletą amžių Vatikano rūmuose buvo priimta nemažai svarbių sprendimų. Konklava, įvykusi 1870 metais, patvirtino Romos popiežių visų krikščionių galva, turinčiu tiesioginių ryšių su dievu. Jis buvo paskelbtas dievo vietininku žemėje, kuris niekad neklysta ir kuris turi teisę užtrenkti rojaus vartus bet kieno panosėje. Jis valdo ne tik savo "imperiją", bet ir 500 milijonų katalikų, išbarstytų po visą pasaulį.

Į klausimą, kokia turtingiausia pasaulio valstybė, lauguma žmonių atsakys žinoma, Kuveitas, nedidelė kunigaikštystė, išaugusi ant naftos. Ne! Gal būt, JAV? Irgi ne! Turtingiausia pasaulyje valstybė — Vatikanas. 44 hektarų Europos "supervalstybė", kurioje gyvena truputį daugiau kaip tūkstantis žmonių.

1928 metais Vatikanas buvo netoli bankroto — tiek dvasinio, tiek ir materialinio. Tačiau Italijos vyriausybės ir Romos popiežiaus 1929 metais pasirašyta sutartis davė Vatikanui pirminį kapitalą — 9 milijonus dolerių. Išperėti šį auksinį kiaušinį buvo patikėta italų bankininkui Bernardinui Nogarui. Šis apsukrus verteiva sugebėjo pagausinti kapitalą gana nešvariomis machinacijomis. Bet, matyt, jis vadovavosi sena jėzuitų morale: tikslas pateisina priemones. O čia tikslas buvo iš tikrųjų didelis: kaupti dievo vietininko žemėje turtus.

Mūsų dienomis bendra Vatikano turimų akcijų suma siekia 5,600,000,000 dolerių. Jie investuoti į biržos centrus visame pasaulyje: juk pinigai nepripažįsta jokios religijos.

Rašytojas Nina Lo Belą, dabar gyvenantis Vienoje, prisiėmė sunkų uždavinį ištirti popiežiaus valstybės istoriją ir indėlių į įvairias komercines įmones mastą. Jos konstatuoja, kad Vatikanas turi savo elektrinių, kad jo pinigai praeina pelningą apyvartą žemės ūkio mašinų gamybos srityje, maisto produktų ir sprogstamųjų medžiagų fabrikuose, rūdos kasyklose ir, žinoma, bankų kasose. Tai tik Italijoje. O Vatikano indėliai užsienyje?

5,600,000,000 dolerių vertės akcijų paketas—tik dalis Vatikano turtų. Kalbant apie jo pasakiškus lobius reikia paminėti ir neįkainuojamus meno kūrinius šventojo Petro bazilikoje ir popiežiaus muziejuose. Jų vertės pinigais neįmanoma apskaičiuoti, bet drąsiai galima tvirtinti, kad tai—šimtai milijonų dolerių.

Volteras manė, kad Romos popiežiaus rankos surištos. O Vatikano ranka visur pasiekia. Tai nėra atsitiktinumas, kad katalikų partijos po antrojo pasaulinio karo iškovojo pergales įvairiose šalyse. Didelė politinė katalikų kunigų ir vyskupų valdžia Lotynų Amerikos šalyse, jų balsas valdingai aidi ir JAV, Kanadoje, Pietų bei Centrinės Europos šalyse.

Vienas Vatikano valstybės priesakų: gelbėti žmonių, išpažįstančių katalikų tikėjimą, sielas. Jiems žadama amžina palaima. Dokumentus į rojų vizuoja Romos popiežius, o Vatikano valstybės sekretorius tuo metu daro tvarką, padedant samdytai Šveicarijos gvardijai ir žandarmerijai. Didelė Vatikano turtų dalis naudojama tam, kad jų būtų susikrauta dar daugiau, o tai, savo ruožtu, stiprina bažnyčios galią.

Labai jau nutolo popiežiaus valstybė nuo Kristaus mokymo. Sykį Kristus paklausė fariziejų: "Kas svarbiau: auksas ar bažnyčia, kurioje jūs tarnaujate Jam." Vatikanui svarbiau gauti savo dolerių resursus, negu darbuotis žmonijos socialinės gerovės labui. Neveltui rašytojas Nina Lo Bela tyrė Vatikano pažiūrą į dolerį, kurio emblemą mūsų laikais popiežiaus tarnai lygina su Raudonojo kryžiaus emblema.

Šio pasakojimo epilogu galėtų būti sena istorija apie suomių dvasiškį, kuris, baigęs pamokslą, paragino parapijonis šį bei tą paaukoti vargšams. Maišas, į kurį buvo metami pinigai, apkeliavo besimeldžiančius ir grįžo pas dvasiškį tuštutėlis. Pastorius pavartė tuščią maišą rankose ir pasakė:

—Brangūs broliai ir sesės! Aš visada norėjau pamatyti savo parapijos vargšus susirinkusius kartu. Dabar jie, atrodo, visi čia...

APN **Martis Larnis**

Washingtonas. — Senatas užgyrė suteikti balsavimo teises nuo 18 metų jaunuoliams. Tokių balsuotojų galės būti apie 10 milijonų.

Washingtonas. — Senatas 75 balsais prieš 9 užgyrė bilių, draudžiantį cigaretes garsinti per radiją ir televiziją nuo sausio 1 d.

Singapore. — Čia atplaukia Tarybų Sąjungos keletas karo laivų iš Vladivostoko.

LLD reikalai

Prieš šio mėnesio pabaigą kuopos gaus nominacijų blankas. Kaip žinote, nominacijos prasidės su balandžio 1 d. ir tęsis iki gegužės 31 d. Kuopų valdybos turėtų pasistengti, kad susirinkimai būtų skaitlingi. Blankos turi būti grąžintos į Centrą iki birželio 10 d.

Taipgi šį mėnesį išsiuntinėsime kuopoms A. Laurinčiuko knygą "Juodasis Kraujas." Knygą siuntinėsime pagal užsimokėjusius narius už 1969 metus. Bet tikimės, kad kuopos, duodamos knygas nariams, iškolektuos duokles už 1970 metus, nes ši knyga duodama už 1970 metus. Čia kaip tik gera proga išrinkti duokles už šiuos metus.

Jau laikas rūpintis ir suvažiavimo reikalu. Suvažiavimas šaukiamas rugpiūčio 20 d. Detroite.

-:- -:- -:-

Nors gana geras skaičius kuopų dar nėra prisiuntusios 1969 metų duoklių už visus savo narius, bet džiugu pranešti, kad dvylika kuopų jau prisiuntė už visus narius 1970 metų duokles. Rochesterio 50 kuopa jau praėjusių metų lapkričio mėnesį prisiuntė už visus narius už 1970 m. Taipgi ir Stamfordo 166 kuopa užsimokėjo už šiuos metus praėjusiais metais. Kitos pilnai užsimokėjusios kuopos yra sekamos: 9 kp. Norwood, Mass.; 63 kp. Bridgeport, Conn.; 74 kp. New Kensington, Pa.; 178 kp. Yucaipa, Calif.; 84 kp. Paterson, N. J.; 87 kp. Pittsburgh, Pa.; 145 kp. Los Angeles, Calif.; 198 kp. Oakland, Calif.; 212 kp. Bayonne, N. J.; 218 kp. Ludington, Mich.

Ką sakote kitos kuopos? Pažymėtina, kad Californijos visos trys kuopos stovi garbės skaičiuje.

-:- -:- -:-

Naujų narių gavome nuo praėjusio pranešimo (lapkričio 7 d.) sekamai: 1 kp. Brooklyn, N. Y. — 1 narį; 9 kp. Norwood, Mass. — 1; 24 kp. Brooklyn, N. Y. — 1; 25 kp. Baltimore, Md.—1; 45 kp. St. Petersburg, Fla.—2; 94 kp. Kenosha, Wis.—1; 145 kp. Los Angeles, Calif.—1.

-:- -:- -:-

Aukų nuo praėjusio pranešimo gavome sekamai:

Michael Prakevičiaus palikimas, per S. Masytę, Detroit, Mich.	$3,539.57
LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla., per J. J. Sholūną	$500.00
LLD 188 kp., Detroit, Mich. Ir pervedė Centrui "Vilnies" ir "Laisvės" šėrus. (Ši kuopa susijungė su 52 kp. Detroite.)	50.00
78 kp. Yucaipa, Calif.	25.00
Elizabeth Wičinas, 87 kp. Pittsburgh, Pa., narė, per J. K. Mažukną	20.00
J. Jordan (Dainius), 1 kp. narys, Three Bridges, N. J.	7.75
19 kp. Chicago, Ill. nariai, per J. M. Kaminską (A. Grybas ir C. Kazlun po $2; P. Birštonas ir P. Matūnas po $1.)	6.00
J. Baubonis, 94 kp. narys, Kenosha, Wis. per M. Veprauską	5.00
G. Stasiukaitis, Fairview, N. J., 77 kp. narys	5.00
Iz ir V. Pranaičiai, Whitestone, N. Y., 1 kp. nariai, per I. Levanienę	5.00
Helen Kairienė, 87 kp. narė, Pittsburgh, Pa., per J. K. Mažukną	5.00
Stasys Bijavičius, 74 kp. narys, New Kensington, Pa., per K. Tamašiūnienę	5.00
V. Yuden, 19 kp. narys, Chicago, Ill., per J. M. Kaminską	5.00
J. Nalivaika, Staten Island, N. Y., 1 kp. narys	4.00
S. Radušis, Millstone, N. J., 212 kp. narys	3.00
Mrs. V. Kisavige, Irvington, N. J., 5 kp. narė	3.00
S. Kazokaitė, Frackville, Pa., 81 kp. narė	3.00
Paul Rimkus, Cahokia, Ill.	3.00
J. Bardy, Tinley Park, Ill.	3.00
J. Budris, Chicago, Ill.	3.00
Tony Brosky, Triadelphia, W. Va.	3.00
Ona Raskevich, Bellevue, Alberta, Canada	3.00
V. Grozan, Lake Worth, Fla.	3.00
K. Grygalonis, No. Attleboro, Mass.	2.00
K. Tamošiūnienė, New Kensington, Pa., 74 kp. narė	2.00
Helen Trusk, Chicago, Ill., 19 kp. narė, per J. M. Kaminską	2.00
J. M. Kaminskas, Chicago, Ill. 19 kp. narys	2.00
Juozas Stanelis, St. Petersburg, Fla., 45 kp. narys, per J. Sholūną	2.00
L. Vasiliauskienė, 106 kp. narė, per J. Purtiką, Pittsburgh, Pa.	1.00
J. A. Dwarsh, Hood River, Ore.	1.00
V.W. Smith, Atipokan, Canada	1.00
J. Survila, 212 kp. narys, Bayonne, N. J., per S. Radušį	1.00
J. Kirmela, 212 kp. narys, Bayonne, N. J., per S. Radušį	1.00

Širdingai dėkojame visiems.

Ieva Mizarienė, Centro sekretorė

Aurora, Neb.— Kai traukinys, vežęs bombas, nusirito nuo bėgių, baisiai išgązdino plačios apylinkės žmones. Gerai, kad bombos nesprogo.

Saigonas. — Policija uždarė laikraštį "Tin Sang" už parašymą, kad dabar Pietų Vietname nebėra demokratijos ir valdžia prarado žmonių paramą.

Washingtonas. — Buvęs Jungtinių Valstijų ambasadorius Jungtinėse Tautose A. J. Goldberg smerkia Nixono administraciją už infliaciją ir nedarbo didėjimą.

Žmogus ir jo amžius

Žmogaus amžius priklauso nuo gyvenimo sąlygų: nuo klimato, maisto, darbo ir poilsio

Mokslininkai ir gydytojai teigia, jog žmogaus vidutinis amžius turėtų būti šimtas metų, o kad anksčiau miršta, tai priklauso nuo jo gyvenimo sąlygų, o tos sąlygos yra: klimatas, maistas, darbas ir poilsis.

Gyvenant So. Bostone kaiminystėje su dr. Zigmu Barisu, vakarais mes eidavom į Cabit vaistinę, kurią užlaikė Lietuvoj gimęs ir augęs žydų tautybės žmogus, o jo sūnus jau buvo baigęs gydytojo mokslą. Vakarais čia susirinkdavo gydytojai ir gvildeno įvairias gyvenimo problemas, sveikatos reikalus ir vaistų naudojimą, o labiausiai smerkdavo tuos gydytojus - šundaktarius, kurie žmones gydydavo per laikraščių skelbimus. Jie visuomet prieidavo prie išvados, kad žmogus, pagal kitų gyvūnų amžių, turėtų gyventi šimtą metų. Bet, kad ankstyva mirtis žmogų pakerta, tai jau ne gydytojo kaltė, o paties žmogaus, būtent, jo nežinojimas apgaubtų gyvenimo sąlygų ir netikėtų nelaimių.

Kartą dr. I. Javino taip apie maistą išsireiškė: Maistas yra pamatinis šaltinis palaikyti žmogaus gyvybę. Nuo kūdikystės žmogui vartojant prigimtą maistą, pas jį išsivysto ir organai, kurie tą maistą suviršKina.

Kuomet jis padarė savo kalboje pauzą, aš jo paklausiau: Daktare, ar man būtų sveika valgyti karčiuosius pipirus?

Jis atsakė: Man sveiką valgyti karčiuosius pipirus, jie apsaugo mane nuo daugelio užkrečiamų ligų. Pipiras yra italų šimtmečių skanumynas. Tu gi esi lietuvys. Tau pradėjus valgyti karčiuosius pipirus, tavo viduriai užsidegtų ir išsivystytų votis, o iš to įvairios ligos ir net mirtis. Kitais žodžiais tariant, mano viduriuose išsivystė organai, kurie suviršKina kartųjį pipirą, o tu tokių organų neturi. Tavo, kaipo lietuvio, pamatinis maistas: kopūstai, batviniai, morkos, uogos ir taip toliau. Jis labai smarkiai subarė tuos, kurie umai pakeitė ne tik tėvynės tradicijas, bet ir savo mitybą.

Kas liečia klimatą, mūsų dauguma, atvykę į Ameriką, apsistojome rytinėse valstijose. Tai maždaug taip, kaip kad būtumėm iš Lietuvos persikėlę į Lenkiją. Ir gamtos atžvilgiu, tas negalėtų pakenkti mūsų sveikatai. Kas blogiausia pastaraisiais pora metų, tai kad senstant, senoji ateivių karta vietoj ieškoti sveikatos Vermonto arba New Hampshire valstijose, jie traukia į Floridą ir Kaliforniją. O gal gamtos instiktas mus traukia į šiltus klimatus, kur mes išsivystėm į žmones?

Darbas ir poilsis

Abelnai imant Amerikos darbavietes, tai lengviausias darbas yra siuvėjo. Jis nieko sunkiai nekilnoja, daug nevaikščioja, jiems nei šalta, nei šilta, ir jau ne taip mizerną gauna užmokestį. Tačiau jų darbavietėse oras tai nepavydėtinas.

Čia kalbėsiu apie Bostono kriaučius. Iš So. Bostono perėjus tiltą, prasideda drabužių siuvimo industrija. Gatvės siauros, vos vienam vežimui pravažiuoti, o pastatai — 6-10 aukštų.

Kuomet prasideda darbo diena ir kriaučiai pradeda audiniais plaventi, oras pradeda sukti dažų nuobyras su dulkėmis, kurios kyla nuo grindų, o kriaučių nulenktos galvos pagauna pirmą dulkių dozę. Anais laikais ventiliatoriai nebuvo žinomi, o jei nuo viršaus nuleisi langą per porą sprindžių ir oras įsibraudavo į vidų, tai dar daugiau dulkes su dažais sumaišydavo...

Po darbo per keturis blokus nuo Broadway iki E St. kriaučiai turėdavo praeiti aštuoniolika saliūnų ir penkias bolines. Grįžtančių kriaučių labai laukdavo kiekvienas saliūninkas, o pavienių — meilužės už rezervuotų stalų. Daug laiko neužimdavo, kaip saliūnai pavirsdavo į lietuviškas veselijas. Anais laikais, jeigu prisieidavo turėti bent kokį reikalą su pavieniais, tai pirmiausia sužinoki kokiam saliūne jis apsistoja. Sužinojęs, būki tikras, kad jį ten atrasi. Saliūninkai savo kostumerius ir aptarnaudavo užkandžiais. Katrie į kopūstus įmesdavo daugiau mėsos atmatų ir kaulukų, tas daugiau turėdavo kostumerių.

Tegu skaitytojas nemano, kad visi kriaučiai taip nekultūringai praleido savo gyvenimą. Kriaučiai buvo kovingi ir dauguma jų buvo pažangūs. Jie turėjo savo lietuvišką unijos lokalą. Paimkim už pavyzdį tokį kriaučių kaip S. Zaivis. Kokią milžinišką rolę jis suvaidino, vadovaudamas Gintaro radijo valandai Naujojoj Anglijoj ir kokią gilią vagą jis išvarė pažangioje spaudoje. Daugybė kriaučių išauklėjo šeimas, kurios veikė ir tebeveikia mūsų judėjime.

Negalima kraučių amato ir jų darbo sąlygų palyginti su sunkiosios industrijos darbininkų sąlygomis. Kriaučių sutikęs gatvėje būdavo neatskirsi jo nuo raštinės darbininko, menininko, gydytojo ir politikieriaus.

Šiuos žodžius rašant iš aukščiau minėtų So. Bostono kriaučių, kažin, ar dar yra jų gyvų, kiek ant mano rankos pirštų. Vargiai!

Man lankant Lietuvą klausė ir dabar gaunu laiškus su klausimais: Kodėl Amerikos lietuviai taip ūmai, palyginant jų amžių, išmirė ir išmiršta?

Gal todėl, kad pakliuvę į naujas sąlygas ir ūmai pakeitė prigimtą maistą? Net ir dabar sveikatos žinovai persergsti žmones, kad saugotūs tokią mėsą valgyti, kuri yra perėjus per mašiną, paverstą dešromis arba sudėtą į skardines—net ir konservuotą.

Dr. Barisa ir Dr. Javino buvo nuoširdūs. Jie visą savo gyvenimą pašventė tam, kad liaudis, o ypatingai darbo žmonės būtų sveiki ir ilgai gyventų. Deja, jie patys per jauni mirė.

J. Petruškevičius

Washingtonas. — 457 įžymūs šalies advokatai pareiškė, kad Carswellis netinka būti jokiu teisėju.

Eiklūs buvo žirgeliai

Lenktynių atidarymo prizo laimėtojas Vladas Skvarčinskas, ant Sartų ežero lenktyniuojąs jau keliasdešimt metų ir laimėjęs ne vieną prizą.

Į Dusetas iš visų pasviečių

Kaip į didžiulį kermošių nuo pat ryto Dusetų link traukė žmonės. Žinoma, ne pėsti, bet važiuoti,—iš Vilniaus ir Kauno, Šiaulių ir Panevėžio, Zarasų ir Rokiškio, Anykščių ir Ukmergės, iš visų pasviečių.

Čia, tiesiog ežero pakrantėje, jų jau laukė šiltas alus, karšti kepsniai, vaikams—gardūs riestainiai ir "kermošiniai" margaspalviai saldainiai. Kvietė Aukštaitijos liaudies menininkų darbų parodos plakatai, saviveiklinio cirko reklamos...

Pačiame vidudienyje ristųjų žirgelių pasagos nukaukšėjo ežero ledu. Čia pat puikavosi dešimt viliojančių prizų.

Vėl V. Skvarčinskas

Štai nuo pat pirmųjų metrų į priekį išsiveržė juodas kaip smala eržilas Kristalas, važnyčiuojamas prityrusio žirgų augintojo zarasiškio Vlado Skvarčinsko. Buvo lenktyniaujama su trimečiais — pačiais jauniausiais žirgais - miršrūnais, kuriuos sunkiausia suvaldyti ir kur viskas priklauso nuo važnyčiotojo patirties. Seniokas Skvarčinskas jau keliasdešimt metų rungtyniauja ant Sartų ir savo namuose turi daug prizų. Ir šį kartą jo niekas nepralenkė, jis laimėjo lenktynių atidarymo prizą. Taip prasidėjo zarasiškių triumfas. Lenktynių šeimininkai-zarasiškiai ant Sartų lenktyniavo net su 34 žirgais. (Iš viso dalyvavo šimtas lenktynininkų.)

Trečius metus lenktynėse dalyvaujanti vienintelė mergina—Užpalių kolūkio brigadininkė V. Rastenytė pasikabino ant kaklo trečiąjį bronzos medalį.

Daugiausia prizų — zarasiškiams

Septyni prizai iš dešimties atiteko zarasiškiams. Tik vieno iš likusių keturių labiausiai gedi vietiniai sportininkai. Jau keleri metai jiems niekaip nepavyksta laimėti pačių eikliausiųjų—grynaveislių žirgų lenktynių. Ir šį kartą nugalėtoju tapo svečias — širvintiškis.

Tačiau nusiminti nėra ko. Bus dar žiemų, bus ir vėl šventė Dusetose. Šiemet šiai gražiai tradicijai sukako jau 150 metų. Tik vargu ar kada anksčiau čia suplūsdavo šitiek žmonių vargu ar kada tokie eiklūs buvo riestasprandžiai žirgai.

Egidijus Baleišis

Apsvarstytos lietuvių vardų problemos

Vilnius, (Elta). — Asmenų vardai kelia daug problemų, kurios yra svarbios ne tik kalbos mokslui, bet ir kasdieninei praktikai. Joms ir buvo skirtas Lietuvos TSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Vilniaus miesto skyriaus lietuvių kalbos sekcijos susirinkimas, į kurį atėjo įvairiausių specialybių ir profesijų žmonės.

Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto vyr. dėstytojas K. Kuzavinis apžvelgė antikinių vardų paplitimą, tradicijas mūsų kalboje ir jų raidos tendencijas mūsų dienomis. Filologijos mokslų kandidato A. Vanago ir Lietuvių kalbos ir literatūros instituto jaunesniojo mokslinio bendradarbio V. Vitkausko pranešimuose, kurie paremti Vilniaus, Kybartų, Kapsuko, Kuršėnų ir kitų miestų bei vietovių civilinės metrikacijos aktų įrašais, parodyta atskirų vardų gausumas, vartojimas, gvildenama mados ir kitų veiksnių įtaka vardams ir t.t. Žurnalo "Kultūros barai" stilistas B. Savukynas apžvelgė dirbtinius vardus.

Pranešėjai ir diskusijų dalyviai pabrėžė, kad būtina griežčiau kovoti prieš netikusių vardų plitimą.

New Delhi, Indija. — Karelos valstijoje, kur komunistų vadovaujama bendro fronto valdžia veikia, 25,000 bežemių valstiečių gavo žemės ir dar 200,000 bežemių valstiečių šeimų gaus žemės 3 mėnesių bėgyje.

Maskva. — Nigerijos misija atvyko į Tarybų Sąjungą. Ji pareiškė dėkingumą Tarybų Sąjungai už paramą Biafros karo metu.

Washingtonas. — Prezid. Nixonas pasisakė, kad jis pritaria suteikti nuo 18 metų jaunuoliams balsavimo teises.

Artistai ir muzika

Jei norite tapti dainininku ir pavyzdingu muzikos dainų artistu, visų pirma reikia turėti plataus diapazono balsą, muzikalumą, aiškią dikciją ir didelį artistinį talentą. Kiekvienas dainininkas privalo ištarti aiškiai dainos žodžius, nes jei nesupranti ką dainininkas dainuoja, jo daina lieka lyg ir be vertės. Ypač liaudies dainos reikalauja ryškios tarmės ir spalvingos interpretacijos. Kuklią liaudies dainą sudainuoti artistiškai yra labai sunku, nes ji reikalauja aiškių muzikinių frazių, geros dikcijos (žodžių ištarimo), kontrastų interpretacijos ir sugebėjimo panaudoti įvairias balso spalvas, kad sužavėjus publiką. Artistas dainininkas visuomet paliekа klausytojui jaukią nuotaiką sieloje ir neužmirštamą artisto sukurtą scenoje vaidmenį.

Tapti artistu-dainininku yra labai ilgas ir sunkus kelias, nes jis turi įsigyti muzikinę kvalifikaciją, didelį repertuarą arijų, operų, operečių, liaudies dainų. Taip pat jis turi mokėti kelių kalbų ir dainuodamas turi sukurti dainų savybės grožį. Jis taipgi turi pradėti muzikos meno lavintis nuo vaikystės dienų.

Mes pratę vadinti dainininką artistu, kuris išmoksta vieną kitą dainelę ir panaudoja išėjęs į sceną, neturėdamas mažiausio muzikinio supratimo ir mokslo. O kaip yra sunku klausyti dainininko, kuris nepribrendęs muzikoje imasi už arijos. Ariją dainuoti reikia lavinto balso ir suprasti ar esi pakankamai kvalifikuotas ją dainuoti. Kad kas nors parašo, kad dainavai žavingai, dar nieko nereiškia. O jei pavadina artistu, tai dar mažiau yra vertės.

Kritikas meno, turi visų pirma patsai būti gerai lavintas muzikas. Jis turi žinoti kiekvieną frazę, turi išnagrinėti dainos savybes ir t. t. Būti muzikos kritiku turi žinoti daugiau negu pasakyti "dainavo žavingai". Nes jis yra atsakingas už ugdymą arba žeminimą menininko. Bet jei kritikas muzikos nesupranta, jis tik gali savo nuomonę išreikšti apie menininką.

Labai aukšto lygio kritikas paklausė vieno garsaus artisto dainininko, kokią jis vartoja paslaptį dainuodamas, kad jį taip labai įvertina publika. Jis atsakė: "Tamsta esi kritikas, tai prašau man tą paslaptį atskleisti."

Kritikas, kurio visi dainininkai bijo, nes jis muzikoj buvo labai lavintas ir niekam veltui nedavė komplimentų, artistui atsakė: "Tavo paslaptis yra įgimtas muzikalumas. Tu sukuri gyvus vaidmenis savo balsu. Tavo dainos, bei arijos įgyja nepaprastą grožį kurį publika įvertina." Dar jis pamąstęs artistui pasakė: "Tik nemėgink su savo gestais paslėpti savo kai kurias klaidas. Kitaip sakant ant scenos nesisklaidyk su įvairiais gestais. Savo klaidų, rankų gestais neišvengsi. Būk ramus kai dainuoji, nes esi aukšto lygio artistas."

Artistas dainininkas visų pirma turi tinkamai valdyti savo balsą, nesivaikydamas išorinių efektų; turi pasirinkti dainas ir arijas, kurios labiausiai tinka jo balsui, su kuriomis jis gali atskleisti grožį, nes kiekvienam dainininkui vieni vaidmenys pavyksta geriau, kiti blogiau.

Gero artisto dainininko, nežiūrint ką jis dainuoja, visuomet yra malonu klausyti. Pavyzdžiui, artistas Virgilijus Noreika, kurį man teko girdėti dainuojant Chicagoje, nežiūrint kokią dainą ar ariją jis dainuoja, jis suranda tai dainai tinkamą spalvą, tinkamą interpretaciją, ryškiausią dikciją, ir t. t. t. Žmogus gali sėdėti pačiame salės gale ir jo švelnus ir galingas balsas tave pasiekia ir tau širdį kutena. Ir jo dainų galėtum klausyti visą naktį. Jis yra pasaulinio masto artistas.

Aš taip pat girdėjau dainuojant E. Kaniavą. Jis, kaip ir V. Noreika, yra Valstybinės Akademijos tenoras, o Kaniava baritonas. Kaniava irgi paliko man neišdildomą ir šiltą jausmą širdyje su savo liaudies ir arijų dainomis. Jis ne vienai dainai įkvėpė vokalinio meno savybes. Jo balsas turi gražų tembrą, puikų legato, vokalinį vieningumą visuose registruose, ir t. t.

Kaip yra malonu, kad jie lietuviai ir LTSR sūnūs. Abu artistai pirmos klasės dainininkai, labai malonūs ir inteligentiški vyrai.

Taigi dabar, mieli skaitytojai galite suprasti, kad būti artistu ir dainuoti žavingai reikia daug pasišventimo muzikos mokslui ir didelio talento.

Ona B. Kubilius

Washingtonas.— Daugiau kaip 500 advokatų, daktarų ir kitų profesonalinių valdžios darbininkų ragina Senatą neužgirti Nixono siūlomo Carswellio Aukščiausiojo Teismo teisėju.

Washingtonas.— Armijos teismas kaltina kapitoną Mediną ir keturis kareivius dalyvavimu skerdynėse Pietų Vietnamo kaime My Lai.

Pittsburgh, Pa. — Džiurė pasisakė už mirties bausmę elektros kėdėje policisto užmušėjui St. B. Hoss.

ST. PETERSBURG, FLA.

PAVASARINIS KONCERTAS IR PIETŪS

RENGIA LLD 45-ta KUOPA

Chicagos Lietuvių Moterų Choras

Įvyks Šeštadienį, Kovo-March 21-ją

LAIŠKANEŠIŲ SALĖJE — 314—15th AVE. SO.

Valgis bus išduotas **12 val.**, pavėlavę nebegaus.

Džiugu, vadovaujamas **Daratėlės Murelienės** Lietuvių Moterų Choras atvyksta iš tolimos Čikagos duoti žavėjantį koncertą. Prie jo prisidės ir vietinis Dainos Mylėtojų choras, vadovaujant **Adelei Pakalniškienei.**

Bus miela pasiklausyti tolimų viešnių ir vietinių dainavimo.

DAINAVIMĄ UŽBAIGUS ŠOKIAI

Visuomenę kviečia **LLD 45 kuopa**

New Kensington' Pa.

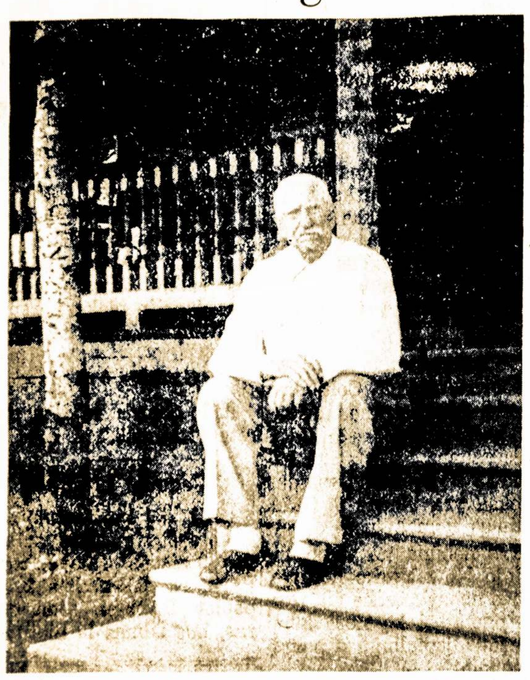

Mirė Antanas Stulgis

Vasario 25 d. numirė Antanas Stulgis, seniausias lietuvis mūsų miesto gyventojas ir LDS narys, sulaukęs 94 metų amžiaus. Mes visi manėme, kad jis sulauks 100 metų, nes buvo visą laiką sveikas, gyveno vienas, gražiai save apsižiūrėdavo. Tik prieš porą mėnesių pradėjo jausti silpnumą. Buvo nuvežtas į ligoninę, išbuvo ten 4 savaites, vieną savaitę slaugymo name (nursing home)—ir užmerkė akis amžinai.

Velionis Antanas gimęs 1875 m. balandžio 8 d. Lietuvoj, Gruzdžių apylinkės Karvelių kaime. Į Ameriką atvyko 1901 m., į Pittsburghą, Pa. Neilgai ten gyveno, nes 1913 m. atvažiavo į New Kensingtoną ir visą laiką čia gyveno. Daugiausia dirbo aludėj bartenderiu.

Buvo vedęs Teresę Merkelytę 1905 m. Šeimos turėjo 2 sūnus ir dvi dukteris. Sūnus ir viena duktė mirė vaikystėj, taipgi ir jo žmona mirė jauna būdama 1917 m. Bet jis vaikus išauklėjo gražiai. Dabar sūnus Pranas jau vedęs, turi suaugusią šeimą, o duktė Anna dabar yra Mrs. Lack, gyvena Washington, D. C.

Velionis anksčiau priklausė prie APLA 9 kuopos ir, rodos, buvo jos pirmininku metus ar ilgiau. Vėliau tapo LDS 10 kuopos nariu mūsų mieste ir visą laiką lig mirties juo išbuvo.

Drg. J. K. Mažukna iš Pittsburgho buvo specialiai atsiųstas LDS Centro sekretoriaus J. Siurbos pas velionį Stulgį. Jis labai gražiai aprašė jo biografiją, ir velionio paveikslas buvo patalpintas "Tiesoje" 1969 m. gruodžio 1 d.

Mūsų kuopa nupirko gyvų gėlių vainiką ir jo artimi draugai susidėję nupirko gėlių, o kas liko — pasiuntė į "Laisvę" užuojautą šeimai.

Velionis buvo pašarvotas šermeninėj Manzezlla-Guinta, Arnold, Pa. Vasario 28 dieną susirinko būrelis jo draugų suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinti. Palaidotas su religinėmis apeigomis Union Cemetary prie savo mylimos Teresės, kuri laukė jo nuo 1917 metų. Laidotuvių direktorius padėkojo visiems palydovams ir šeimos vardu pakvietė visus susirinkti į Arnold Citizens' salę pietums, kur gražiai buvo pavaišinti.

Ilsėkis, mielas drauge, ramybėje, kai pavargusi širdis sustojo plakusi. Nuėjote tokį ilgą gyvenimo kelią...

P. Černikienė

Detroit, Mich.

Lietuvių Moterų Pažangos Klubo narė Mary Mikshis kovo 5 d. staiga mirė. Paliko liūdinčius du sūnus Art ir Edward Kemmen, jų žmonas ir penkis anūkus.

M. Mikshis šeima — malonūs, mandagūs ir susipratę žmonės. Per Moterų Pažangos Klubą suteikė "Laisvei" $100 dovaną. Jie buvo dėkingi už skaitlingą dalyvavimą laidotuvėse. 25 automobiliai vežė palydovus į Woodmire kapines.

Ji atvyko į šią šalį ieškoti laimės. Bet laimės nerado, o daug vargo tai rado. 1913 metais apsivedė su A. Kemmen ir susilaukė dviejų sūnų. Tėvas važiuodamas motociklu užsimušė 1917 metais. Paliko vyresnysis sūnus 3 metų, jauniausias—vienų. Buvo sunku duoną uždirbti dėl trijų. Darbo buvo sunku gauti, uždarbiai maži. Ji dirbo ir leido vaikus į mokyklą. Savo vaikus labai mylėjo.

Palaidoję ją visi grįžo į klubą, kur buvo pavaišinti.

Lai būna jai lengva šios šalies žemelė.

Moterų Pažangos Klubo vardu visiems širdingai ačiū.

K. L.

Trumpai iš visur

New Yorkas. — Po ilgo streiko kapinių darbininkai laimėjo $23.50 pakėlimą į savaitę. Jie aptarnauja 44 kapines New Yorko apylinkėje.

Melbourne. — Australijos kviečių laukus užpuolė milijonai pelių ir daug žalos padaro.

Paryžius. — Jungtinių Tautų Švietimo, Mokslo ir Kultūros Organizacija praneša, kad Lenino raštų vertimai į kitas kalbas užima pirmą vietą pasaulyje.

San Francisco. — Bomba buvo įmesta į valstijos kolegijos prezidento Hayakawos raštinę, bet nesprogo.

Maskva. — Gynybos ministro Grečkos vadovybėje vyksta tarybinės armijos manevrai Baltarusijoje.

Paryžius. — Prancūzai paleido į erdves trijų dalių raketinį satelitą Prancūzų kolonijoje Guianoj.

Londonas.— Anglijos valdžia reikalauja smarkiai bausti narkotikų pardavinėtojus.

Beirut. — Irako kurdai susitarė su valdžia baigti 9 metų karą. Jie gauna autonomines teises respublikoje.

Mogadisciu. — Somalijos Demokratinės Respublikos valdžia nusitarė iškilmingai minėti šimtametinę Lenino sukaktį.

Sao Paulo. — Brazilijos revoliucionieriai paleido pagrobtą Japonijos diplomatą Okuči, kai Brazilijos valdžia paleido iš kalėjimo 5 politinius kalinius.

Saigonas. — Pietų Vieename susprogo žvalgybinis JAV lėktuvas. 31 žmogus užmuštas.

San Francisco, Cal.—Miesto tarnautojams sustreikavus visas miestas suparalyžiuotas, nes daugelis unijų iššaukė simpatijos streiką.

Osaka, Japonija. — Daugiau kaip tūkstantis žmonių demonstravo Pasaulinės Parodos atidarymo metu, protestuodami prieš Amerikos imperializmą. 500 policistų puolė demonstrantus, daugelį areštavo, yra sužeistų.

Buffalo, N. Y. — Apie 1,000 studentų kovėsi su policija. 7 studentai buvo nuvežti ligoninėn, keletas — kalėjiman. 200 policistų puolė studentus.

New Yorkas. — Policija informuoja, kad nuo šių metų pradžios narkotistų areštai padidėjo 60 proc. Vien tik sausio mėn. buvo areštuota 4,242 narkotistai.

Perskaitę "Laisvę" paduokite kitiems, kurie jos dar neskaito.

Specialiai "Laisvei"

Gražus Ignalinos kraštas

Kiekvienais metais į Ignalinos apylinkes vasaros mėnesiais suvažiuoja dešimtys tūkstančių poilsiautojų iš visų plačiosios Tarybų šalies kampų. Suvažiuoja jie pavieniui ir ištisais organizacijų-įstaigų kolektyvais, turėdami tikslą praleisti vasaros mėnesius gražioje gamtoje. Rudenį jie išvyksta, kad sekančiais metais sugrįžus dar skaitlingiau. Ir taip pastaraisiais metais poilsiautojų skaičius čia didėja po keletą tūkstančių kasmet.

Kuo gi traukia žmones Ignalinos kraštas

Sunku keliais žodžiais apsakyti. Čia yra puošnios, į aukštus masyvus susimetusios miškingos kalvos, palyginti nedideliame plote yra keli šimtai ežerų, kurie vietovę margina įvairiomis spalvomis.

Štai pietryčiuose prie paties Ignalinos miesto poilsiautojų pamėgtas Žaliasis ežeras. Ne tik žaliais, skaitrotais medžiais dabinti jo krantai, bet ir vanduo yra žalios spalvos. Žiūrėdamas į tyvuliuojantį paviršių tarsi matai judančią pasakišką lanką (pievą). Į pietvakarius nuo Ignalinos įsirėmę į miestą Gavio ir Gavaičio ežerai. Gavio vanduo toks skaidrus, kad matosi ežere plaukiojančios žuvys ir kita jo gyvūniją. Dėl vandens skaidrumo nuo senų laikų Gavio ežerą vietiniai gyventojai vadina Auksiniu ežeru.

Sparnuočių karalystė

Jau minėjau, kad ežerų čia keli šimtai. Ir daugelis iš jų savotiški, nepakartojami. Čia ir didžiausias Lietuvoje Drūkšių ir giliausias Tauragnų ežeras. Visų ir nesuminėsi. Juose daug įvairių žuvų, o pakrantės, salos, aidi nuo paukščių balsų. Pažiūrėkime kad ir į Kretuono ežerą. Jame yra sala, turinti pusantro kilometro ilgio ir 70-150 metrų pločio, visa apgyventa paukščių. (Ežero plotas 848 hektarai.)

Tai tikra sparnuočių karalystė. Gamtininkai priskaičiavo saloje vien tik rudagalvių kirų apie septynis tūkstančius. Peri čia kelių rūšių antys, dryžgalvės kryklės, griciukai, žuvėdros, juodkrūčiai bėgikai ir daugelis kitų. Ši sala paskelbta draustiniu ir paukščių ramybės niekam nevalia trikdyti.

Turtingi miškai

Prie Ignalinos yra didžiausios Lietuvoje viršukalvės. Tai Būdakalnis 285 metrų ir Vevaišių 289 metrų aukščio. Šį kraštą supa didžiuliai Labavaro ir Užvenčio miškai. Miškuose daug grybų, uogų, įvairių vaistažolių. Gamtos mylėtojams suteikia pasigerėjimą skaitlinga miško gyvūnija. Čia gausiai yra briedžių, šernų, stirnų, jau nekalbant apie daugybę kiškių, lapių, barsukų.

Briedžiai ir stirnos anksčiau nebuvo medžiojami, bet kai jų priaugo tiek daug, kad pradėjo daryti didesnę žalą miškams, ypač jaunuolynams, tai pastaraisiais metais leidžiama dalinė medžioklė. Medžiotojų rateliams Gamtos apsaugos komitetas iš anksto skiria kiek galima šių žvėrių sumedžioti. Medžiojami patinai ir nusenę žvėrys.

Apie vilkus

Miškuose dar pasitaiko lūšių, retkarčiais užklysta vilkas. Vilkų mūsų miškuose liko tiek mažai, kad tolimesnis jų naikinimas stabdomas. Mat, vilkai daugiausia naikina pasenusius, nesveikus žvėris, tuo tarsi sanitarai pasitarnaudami geresnei veislinei atrankai.

Vos prieš keletą metų Užvenčių girioje laikėsi iš kažkur atklydusi rudoji meška, o pereitą vasarą Baikelių tarybinio ūkio darbininkai aptiko ir įsivarę į gardą sugavo didžiulį stumbrą (zubrą). Specialistai nustatė, kad šiam girios galiūnui 9 metai. Spėjama, kad jis čia atklydo iš Bielovežo girių, bet tikrai nežinoma. Stumbras buvo perduotas Gamtos apsaugos komitetui ir nugabentas į naujai Lietuvoje įsteigtą stumbrų rezervatą, esantį Panevėžio rajone.

Žavingiausias kampelis

Ignalinos krašte žavingiausias kampelis yra Ginučių ežerynas. Jeigu Ignalinos apylinkėse užlieta ežerais apie 10% viso paviršiaus, tai Ginučių draustinio ribose ežerai užima beveik trečdalį bendro ploto. Čia yra Palūšės turistinė bazė, kurioje kiekvienais metais randa gerą poilsį tūkstančiai poilsiautojų.

Palūšėje yra gerai išsilaikiusi medinė bažnyčia, statyta 1750 metais. Ją statė liaudies meistrai, medžių apdailai naudodami tik kirvį. Dabar ši bažnyčia yra pripažinta valstybės saugomu architektūriniu paminklu.

Pereitų metų pabaigoje respublikos vyriausybės potvarkiu Ignalinos krašte įsteigtas pirmasis Lietuvoje Ginučių Nacionalinis parkas. Į parko sudėtį įeina 25 tūkstančiai hektarų vaizdingiausios vietovės. Numatyta visa eilė priemonių, kurias įgyvendinus šis kraštas bus dar žavingesnis. Jis bus apsaugotas nuo bet kokių gamtovaizdžių gadinimų. Čia bus įsteigta gamtos tyrimo stotis ir gausi šių apylinkių augmenija bei gyvūnija bus globojama moksliniais pagrindais.

Puikūs žmonės

Gražiame Ignalinos krašte gyvena darbštūs, svetingi ir laisvę mylintys žmonės. Rūsčiomis Tėvynės karo dienomis apylinkės miškai sudarė prieglobstį Kosto Kalinausko, Vilniaus ir kitų būrių partizanams. Čia kovojo ir žuvo ištikima Lietuvos dukra Tarybų Sąjungos didvyrė Marytė Melnikaitė. Ignaliniečiai gerbia ir radusio čia amžiną poilsį Tarybų Sąjungos didvyrio, turkmenų tautos sūnaus Valerijaus Rylovo atminimą, kuris žuvo vaduodamas Ignalinos kraštą.

Erzveto kaime Balio Seliuko sodyboje 1935 metais buvo slapta komunistų partijos lietuviška spaustuvė. Rajone gerbiami žilagalviai revoliucinio judėjimo dalyviai Rupolas Alkinas, Balys Seliukas, Pranas Bagdonas, Balys Kluonis ir daugelis kitų.

Žemdirbiai susibūrę į kolūkius ir tarybinius ūkius kasmet vis geresnius laimėjimus pasiekia. Štai, kad ir pereitais sausringais metais gautas rajone vidutinis grūdinių kultūrų derlius pasiekė virš 19 cent. iš kiekvieno hektaro. Apie tokius derlius šių kalvotų vietovių žemdirbiai anksčiau ir nesvajojo.

Tai gražus ir mielas mano Ignalinos kraštas. Šio grožio negalima nei apsakyti, nei aprašyti. Reikia jį pamatyti. Todėl ir važiuoja poilsiautojai į Ignalinos apylinkes kasmet vis gausiau ir gausiau.

Juozas Gudūnas

Ignalina
1970 m. sausio 26 d.

NEW KENSINGTON, PA.

MIRUS

Antanui Stulgiui

Reiškiame širdingą užuojautą sūnui Pranui, jo žmonai Rose, dukrai Mrs. Anna S. Leach, anūkams, anūkėms, giminėms šioje šalyje ir Lietuvoje, taipgi visiems jo draugams.

C. M. Stashinskai
A. P. Česnikai
J. Sperski
P. Paul
K. Thomas
O. Glodin
S. Beavich

HELP WANTED--MALE-FEMALE | HELP WANTED--MALE-FEMALE

WAREHOUSEMEN

Experienced men needed for new modern facility. Year round employment. Good benefit program.

See or Call Mr. Babbino
CRAGSTAN
INDUSTRIES, INC.
53 Hook Road, Bayonne, N. J.
436-2070

(19-23)

WAREHOUSEMEN

Experienced men needed for new modern facility. Year round employment. Good benefit program. See or call Mr. Babbino.

CRAGSTAN INDUSTRIES, INC.
83 Hook Road, Bayonne, N. J. 436-2070.

(20-24)

COIL WINDERS

Electronic Transformers

Must be familiar with hand and multiple winding. Good pay and benefits. Call or apply MR. HECTOR CARTON.

ELECTRONIC RESEARCH ASSOCIATES
67 Sand Park Rd., Cedar Grove, N. J. 239-3000.

(20-29)

STERN'S TV SERVICE DEPT.

Top salaries. Immediate openings. Experienced TV Antenna Men. Rod Men. Shop Men. Located in Lodi, N. J. Call for appointment. 201-773-1181. Eves. 212-981-5599.

(19-21)

WANTED MARRIED COUPLE over 50, woman as housekeeper, man care for church and handyman. 2 rooms and board, high pay. Call 609-467-0037, Swedesboro, N. J.

(18-22)

Atrasta nežinoma vandenyno srovė

Iki šiol nežinoma srovė atrasta vakarinėje Ramiojo vandenyno dalyje, netoli Filipinų salų. Tai liudija duomenys, kuriuos pastaruoju metu surinko aštuonių šalių—JUNESKO okeanografinės komisijos pasiūlymu suorganizuotos tarptautinės ekspedicijos dalyvių — septyniolika mokslinių laivų.

Vandenyno "upė" dar neturi pavadinimo, nė vienas laivas nenuplaukė ja nuo "pradžios" iki "galo," tačiau mokslininkai apie ją jau šį tą žino. "Upės" tėkmė apima maždaug šimto mylių pločio juostą. Vandenys juda į rytus, jų greitis maždaug du jūriniai mazgai.

Accounting.

BUDGET ANALYST

Seeking recent college graduate with Accounting major for interesting position in accounting Dept. of Dynamic Utility Co. Prefer 2-3 yrs. experience.

Duties involve preparation of annual capitol and expense budgets and projections on a monthly basis. Liason with various Depts. and Managers in preparation and investigation of variances.

Excellent benefits and salary in attractive headquarters in Downtown Elizabeth.

Send resume to Personnel Director.

ELIZABETHTOWN GAS CO.
No. 1 Elizabethtown Plaza,
Elizabethtown, N. J.

(18-21)

STERN'S TV Service Dept. Top salaries. Immediate openings. Experienced TV Antenna Men, Rod Men, Shop Men. Located in Lodi, N. J. Call for appointment. 201-773-1181. Eves. 212-981-5599.

(20-22)

MECHANIC'S HELPER. On Steam Presser. Large N. Philadelphia Men's Clothing Manufacturer in need of Presser Mechanic's helper. Must have a minimum of 1 year in maintenance of steam presser used in this industry. Near all transportation facilities. All Co. benefits. Call Mr. McFall. DA 9-8900, ext. 253.

(20-22)

MACHINISTS. Part time. Vertical Mill, Milling Machine, Turret Lathe, Drill Press. Qualified men interested in part time work on Tues., Wed., & Thurs. from 6 PM to 10 PM. Top hourly rates, plus shift differential. Location in Northeast Philadelphia. Call NE 2-2800. 9 AM to 5 PM.

(20-26)

WOMAN. To use electric dishwashing machine. 3 to 7 PM shift. Own transportation. For information call Brother Thomas Swisdak. Phoenixville, Pa. 660-0556, 10 AM to 2 PM.

(18-24)

MAINTENANCE MAN. BUS DRIVER from Media-Springfield area.

Apply ARCHMERE ACADEMY
Claymont, Delaware, 302-798-6632.

(13-21)

AUTO MECHANIC. For used car dept. with N. J.'s finest New Car Dealer. Must know all cars. All benefits, excellent working conditions. Profit-sharing plan. Apply to: MR. OTTO SGOBBO, 8 AM to 5 PM. MAXON PONTIAC, Route 22, Union N. J. 964-1600.

(20-26)

ALMUS ŠALČIUS

Lietuviški apmąstymai New Yorke

Intelektualai svarsto šimtmečio problemas

Penkiasdešimts antrus metus, kai vakariečiams susirūpinus apsitverti "Cordonne Sanitaire" (karantinu) nuo Lenino Revoliucijos, poptelėjo iš tarytum niekur trys Pabaltijo valstybės, Amerikoje įvairiai minėjo. Vieni prie miesteliūkščių rotušių senas vėliavas kėlė, kiti patys sau kalbėjo per vietinius radiofonus. Patys sau rašė laikraščiuose angliškai ir lietuviškai. "Draugo" priede nustebino amerikiečio kalbininko profesoriaus išvedžiojimai šiame Mėnulio užkariavimo amžiuje. Jisai giriasi, kad tik ačiū katalikų popiežiui 1251 metais susikūrė Lietuva, ačiū katalikiškiems vakarams, kad Lietuva pasuko aiškiu, tvirtu, savarankišku Vakarų krikščioniškosios kultūros keliu 1918 metais—naujų laikų moderniomis formomis." O skundžiasi toliau kalbininkas Antanas Klimas, kad kažkodėl jaunimas nebesidomįs ta, 1918 metų, "krikščioniško tvirto kelio" Lietuvos valstybe. Iš bėglių išaugę 200 Amerikos jaunų profesorių. Jie nepakankamai kruta atgaivinti 30 metų mirusią, limitrofinę, katalikišką Lietuvos valstybėlę pastumdėlę — "naujų laikų, moderniomis formomis"!

"Kitos Lietuvos nebėra"...

Katalikiškai išauklėti ir toj dogmoj apkiautę lietuviai, kažkaip gali įsivaizduoti, ir visam pasauliui dėlto turi egzistuoti, "Katalikiškoji Lietuva." Išsireiškė dėlto kitas lietuvių humanitaras, dabar TSRS diplomatinėj tarnyboj, ... "tvirtai tebesilaikau nuomonės, kad iš tikrųjų prasminga yra skambinti būtent LIETUVOS (jo pabraukta) varpu, nežiūrint į tai patinka kam, ar nepatinka nūdienė Lietuva. Dėl tos paprastos priežasties, kad kitos Lietuvos nėra. Ir, tikriausiai, niekada nebus. Amžinatilsį Jakšto vizijoms, be abejo, nelemta tapti tikrove..."

Poetas Mieželaitis dėsto "istorinį realizmą"

Vienas iš produktingiausių Lietuvos poetų Eduardas Mieželaitis rado laiko, ir reikalą, tuo pačiu klausimu pasisakyti "Literatūroj ir Mene" No. 7. "...Pasitaiko naivuolių, kuriems atrodo kad Lietuvos valstybė, po ilgo ir slogaus vakuumo nacionaliniam gyvenime, atgimė kažkokio gero dėdės dėka. Ėmė ir išleido iš maišo. Ne taip buvo. Pasakomis tiki poetiškai naivūs kūdikiai (ir katalikai?). Gražus nekaltos sielos tikėjimas... Ypač pavojingas kūdikiškas požiūris šiam sudėtingam, dinamiškam, brutaliam mūsų dienų pasauly, kuris, nesiskaito su jokiais snetimentais ir pripažįsta vienatinį mąstymo būdą — realistinį. Taigi... istorinis realizmas."

Mieželaitis primena, kad Leninas 1913 metais pareiškė: "Nė mažiausios priespaudos, nė mažiausio neteisingumo nacionalinės mažumos atžvilgiu—štai darbininkų demokratijos principai." Mieželaitis duoda "kreditą": "Tautos pradėjo intensyvų nacionalinį gyvenimą. Imperijos griuvėsiuos gimė seniai visų palaidota Lietuvos valstybė, kuri ir pirmaisiais gyvavimo dešimtmečiais, ir ypač dabar, sėkmingai plėtoja ir vysto savarankišką nacionalinį gyvenimą, tame tarpe ir literatūrinį."

Mieželaitis sako, be revoliucijos nebūtų buvę "naujagimės Lietuvos valstybės... "Lietuvos respublika gimė ne beorėje erdvėje, o gimė labai konkrečiu laiku ir konkrečioje vietoje..."

Mieželaitis konstatuoja: "Spartūs literatūros kilimas prasidėjo beveik kartu su sparčiu ekonomikos augimu. Argi kada buvo kitaip?" — klausia.

Mieželaitis turbūt taiko ne vien katalikų dogmatikams, "pasaulio archaikams," pasipuošusiems "antikomunizmo" etikete, kurie siekią "sugrąžinti mus į senąsias dogmatizmo vėžes"... "Žodžiu, kelias atgal. O mes atsakome: ne, jokiu būdu ne. Dar daugiau: siekti dar didesnio tobulumo, humanizacijos, aktyvizacijos. Ir tik vieno nereikia: **nereikia jokio kelio ATGAL.** Į naujas pergales mus gali atvesti tik didelė drąsa. Drąsa ir darbas. Darbas ir eksperimentas."

Mieželaitis savo pranešimą Vilniuj baigė įtakingu palyginimu: Camus sakęs, kad žmonės visada liksią tokie pat. Gorkis gi manė, kad turi gimti naujas žmogus, Leninas, pagal Mieželaitį — buvęs tas pirmasis naujas — revollucinio komunizmo — žmogus pranašas. Kova tarp seno ir naujo žmogaus vyksta ir — "mes negalime likti pasyvūs šios daugiaveiksmės dramos stebėtojai" — užbaigė "Žmogaus" autorius, kuris 1962 metais gavo TSRS Literatūros premiją lietuviams.

LDS kultūrinė popietė

LDS 13 kuopa rengia kultūrinę popietę sekmadienį, balandžio 5 d., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet.

Programa bus graži. Amilija Young Jeskevičiutė padainuos keletą dainelių, Aldona Anderson pianu paskambins, Nelė Ventienė ir J. Grybas duetą padainuos, Jonas Mikaila parodys filmus iš Amerikos gyvenimo, priedu bus poezijos skaitymas.

Parengimą užbaigsime skaniais užkandžiais, kava ir tortu. Įžanga, kaip dovana, tik $1.50. Šią kultūrinę popietę ruošia kuopos valdyba ir tikisi gražios narių ir svečių kooperacijos, kad parengimas būtų sėkmingas.

Valdyba

Brooklyn, N. Y. — L. Jamison prisipažino policijai, kad jis išprievartavimo tikslu nužudė Mrs. E. Quilban ir jos giminaitę D. Reyes, gyvenančias Carteret, N. J.

The National Conscience

It is happening all over America, this scrutiny of the national conscience. A conference of writers, editors and poets took place at The University of Maryland. It was quite some time ago but it stays in my mind so clearly. The spacious campus of the University stretched to the horizon in rolling hills and green woods a dozen miles from the White House. But the forests couldn't hide the campus from the conscience.

There was a group of national writers and editors invited as observers and participants. They were expected to comment on the panelists dealing with the theme "The National Conscience and Poetry."

Robert Bly, winner of the 1968 National Publisher's Award in poetry, handed his prize — a check of $1,000—to a lad in the audience who was resisting the draft. He bade the young man to use the money to organize greater resistance to the war.

The audience was very enthusiastic about it.

It is not unusual to witness incidents like this nowdays. People have learned more about the war in Vietnam and want it to come to an end.

Ilse

Celebrate With Us!

International Women's Day celebration on Sunday, March 22, will hear Henry Winston, national chairman of the Communist Party USA. Other speakers will include Mrs. Charlene Mitchell, Secretary of the Party's Black Liberation Commission, Mrs. Grace Mora Newman and Mrs. Carmen Ristorucci, acting chairman of the National Women's Commission of the Party.

There will also be dramatic readings and a salute to outstanding women of the world.

The affair at the Hotel Diplomat, 108 West 43 St. in Manhattan, will be held from two to five p. m. Contribution suggested, $1.50.

Reporter

Klaidos atitaisymas

Atsiprašome drg. Verą Bunkienę, kad jos rašte apie Moters Dienos minėjimą įvyko spaustuvėje padarytas neaiškumas.

Punktuacija apie piniginės dovanas išėjo tokia, kad atrodo, jog visos pažymėtos moterys savo dovanas pridavė per drg. I. Levanienę.

Per Levanienę savo dovaną pridavė tik Mary Riskevičienė, o visos kitos — tiesiog pačios.

Antra. Išspausdinta, kad Aldona Juškienė ... "visus nustebino savo gražią, turiningą kalbą." Turėjo būti: savo gražia, turininga kalba. V

Žinutėje apie drg. Antano Krapavicko ligą, per mano neapsižiūrėjimą, buvo nepažymėtas vizitavimo laikas. Laikas yra 2-3, ir 7-8 po pietų.

Atleiskit man.

J. M—la

MIESTE PASIDAIRIUS

Miesto Tarybos prezidento Gareliko kaltinimą, kad trys "militantų" organizacijos bombas sprogdina New Yorko pastatuose, tos organizacijos griežtai paneigia. Savo pareiškime Black Panthers Party, Students for a Democratic Society ir Young Lords sako, kad jos tokios taktikos savo kovoje niekados nevartoja.

Žurnalas "Political Affairs" ruošia simpoziumą apie Leniną. Įvyks balandžio 25 dieną. Bus pateiktos keturios paskaitos. Tom Foley paskaita — "Lenin and Imperialism," Victor Perlo — "U. S. Imperialism Today," Claude Lightfoot — "U. S. Imperialism and Black Liberation" ir Hy Lumer — "U. S. Imperialism and Militarization."

Simpoziumas įvyks McAlpin Hotel, Manhattane.

Programoje taip pat dalyvavo tokie žymūs aktoriai, kaip tėvas ir sūnus Fondai, Garry Moore, Gwen Verdon, Eli Wallach, Ruby Dee, Robert Ryan ir kiti.

Pereitą ketvirtadienį Madison Square Garden salėje įvyko milžiniškas prieškarinis susirinkimas. Dvidešimt tūkstančių žmonių susirinko pareikalauti, kad Vietnamo karas būtų nutrauktas. Vyriausią kalbą pasakė senatorius Hughes, demokratas iš Iowa valstijos.

Keturiasdešimt Lietuv. fotografų New Yorke parodoje

Pereitą ketvirtadienį su gražiomis apeigomis tapo New Yorke atidaryta Tarybų Sąjungos fotonuotraukų paroda. Gal nieko panašaus nebuvo suruošta visoje šio didimesčio istorijoje. Tūkstantis ir du šimtai fotonuotraukų vienoje parodoje iš visų kampų ir kampelių tos plačiosios šalies, užimančios vieną šeštadalį viso žemės kamuolio!

Čia gražiausia ir geriausia kūryba 396 fotografų iš visų penkiolikos tarybinių respublikų.

Kaip parodoje atstovaujama Tarybų Lietuva, Amerikos lietuvių gimtasis kraštas? Mane nnustebino. Net keturiasdešimt Lietuvos fotografų kūryba šioje parodoje!

Štai jie. Susipažinkite:

Antanas Ališauskas
Romualdas Augūnas
Marius Baranauskas
Vitalius Būtyrinas
Rimantas Dichavičius
Viktoras Eidukas
Ona Gestautaitė-Žukauskienė
Vilius Jasinevičius
Jonas Juknevičius
Virgilijus Juodakis
Judelis Kacenbergas
Viktoras Kapočius
Povilas Karpavičius
Valery Koreshkov
Romualdas Kuncius
Henrikas Lanzbergas
Algimantas Luckaitis
Vytautas Luckus
Aleksandras Macijauskas
Rimgaudas Maleckis
Henrikas Mickevičius
Antanas Miežanskas
Kazys Mikalauskas
Vilius Naujikas
Gasparas Paskonis
Birutė Orientaitė
Antanas Pivoriūnas
Romualdas Rakauskas
Liudvikas Ruikas
Zenonas Sakalauskas
Lionginas Skreba
Anotoly Streletsky
Antanas Sutkus
Algirdas Tarvydas
Julius Vaicekauskas
Leonas Vasauskas
Justas Varanka
Vytautas Ylevičius
Andrius Zavadskis
Miroslaw Znamierowski

Paroda vyksta, kaip jau buvo pranešta, Gallery of Modern Arts, 2 Columbus Circle, Manhattane. Atdara kasdien nuo ryto iki 8 val. vakaro. Tęsis iki balandžio 2 dienos. Osvaldas Aleksa yra vienas iš Gidų. Įėjimas nemokamas.

Lai nebūna nė vieno didžiojo New Yorko lietuvio, kuris nepasinaudos šia proga pamatyti ką nors labai gražaus, įspūdingo ir pamokinančio.

Rep.

BROOKLYN, N. Y.

Liūdnas Prisiminimas

KAZYS SUNGAILA

Mirė Kovo 19, 1957

Jau trylika metų kaip nėra mano mylimo vyro ir vaikų tėvo. Liūdime jo sūnus Vytautas, marti Lora ir anūkė Nancy; sūnus Edvardas, marti Marilyn ir podukra Anne Haley; anūkė Eleanor ir jos vyras Jimmie Drayton.

Ilsėkis ramiai, mielas Kazy, Cypress Hills kalnelyje. Tavo kapą lankysiu kol gyva būsiu.

— Eleanor Sungailienė, žmona

Bombos, bombininkai ir valdžia

Komercinė spauda sušilusi stengiasi išsprogdinimą bombų New Yorke pereitą savaitę trijuose didžiuliuose pastatuose susieti su prieškariniu judėjimu. Paskelbė, kad būk viena agentūra gavo laišką, kurį pasirašo "Revolutionary Force 9," kuriame vartojamos beveik tokios pat frazės, kaip ir tuose dokumentuose, kurie priklauso prieškarinio judėjimo grupėms. Bet tik kaip tas ir parodo, kad bombų sprogdinimas ir isterija bus darbas provokatorių sukelti žmones prieš kovotojus už taiką.

"Daily World" korespondentas kreipėsi į New Yorko prieškarinių grupių koalicijos pirmininką David McReynolds pasisakyti tuo klausimu. Šis vadas griežčiausiai pasmerkė spaudos pastangas bombas sieti su prieškariniais protestais. Jis nurodo, kad karo priešai visą laiką buvo ir dabar tebėra griežčiausi priešai smurto arba jėgos vartojimo. McReynolds pareiškė:

"Tikras ryšys yra ne tarp nesmurtinio taikos judėjimo ir bombininkų, bet tarp tų, kurie imasi tokio smurto ir valdžios, kuri legalizavo smurtą Vietname, ir tuo būdu pateisino smurtą akyse jaunų žmonių, kurie nemato kito kelio pasisakymui prieš šį karą."

O štai Miesto Tarybos pirmininkas Sanford D. Garelik jau apkaltino tris organizacijas, kurios esančios atsakingos už bombų sprogdinimus pastatuose. Jis paminėjo šias organizacijas: Young Lords ir Students for a Democratic Society.

Kur įrodymas, kad tos organizacijos, kaip tokios, užsiima tokiais darbais? Nėra jokio įrodymo.

Rep.

Albany, N. Y. — 150 jaunų narkotistų viens po kito lėtai ėjo prie legislatūros garsiakalbio ir skaitė vardus 270 narkotistų, per pastaruosius 14 mėnesių New Yorke mirusių. 50 legislatorių tą visą tėmijo.

Parengimų Kalendorius

Balandžio 5 dieną

LDS 13 kuopos kultūrinė popietė Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet.

Balandžio 19 d.

Sekmadienis. LDS 1 kuopa ruošia banketą, "Laisvės" salėje. Prašome kitų organizacijų nieko nerengti tą dieną.

Gegužės 3 dieną

Aido choras vaidins operetę "Ramunė."

Gegužės 17 dieną

LLD 185 kp. minėjimas Lenino šimtmetinės sukakties "Laisvės" salėje, Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet. Dainuos Aido choras, bus filmas iš Lietuvos.

Pramogų rengėjams "Laisvės" salėje

"Laisvės" administracija bandė gauti žmogų, kuris pirm ir po pramogų sutvarkytų salę — stalus, kėdes ir maisto atmatas, bet nepavyko. O samdyti pilnalaikį dženitorių — darbo toli neužtenka.

Šiuos darbus — pilnai ar dalinai — tenka atlikti kam nors iš spaustuvės darbininkų, kurie ir be to yra darbais apkrauti.

Todėl praėjusis Direktorių Tarybos posėdis nutarė prašyti pramogų rengėjus pačius šių darbų reikalais pasirūpinti.

Lai tas būna mūsų visų bendras rūpestis!

Sekretorius **S. V.**

AIDO CHORO GARBĖS NARIAMS

Moterų Klubo parengime kovo 8 d. per aidietę H. Feiferienę pasimokėjo garbės narių duokles: Anna Kvedaraitė iš New York City, Anna Kalvaitienė iš Maspeth, N. Y., J. E. Kasmočiai iš Brooklyn, N. Y., po $5.00.

Širdingai ačiū visiems.

J. G.

Moterų Klubo narėms

Trečiadienį, kovo 18 d., įvyks Niujorko Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas Laisvės salėje,, 102-02 Liberty Ave. Pradžia 6 val. vakare.

Visos dalyvaukime. Bus raportas iš Kovo Aštuntosios minėjimo. Po susirinkimo turėsime vaišes, kurias paruoš H. Siaurienė ir F. Mažilienė.

Pirm. (20-21)

DĖMESIO! DĖMESIO!

Jeigu jūsų TV sugedo, kreipkitės pas mus. Mes taisome Televisorius — spalvotus ir nespalvotus. Parduodame ir įtaisome Antennas. Taisome ir radijus, HI-FI ir STERO. Įstatome antennas dėl spalvotų televizorių ir Master Antennas. Būsite patenkinti mūsų patarnavimu. Kalbame lietuviškai.

Dėl daugiau informacijų, prašome skambinti: 647-2327. REDDING ELECTRONICS, 3414 Fulton St., Brooklyn, N. Y. 11208.

(18-25)